

Zondagsschoolboekje

Titel: Onschuldig verdacht

Auteur: Co van der Steen-Pijpers

Illustrator: Tiny van Asselt

Uitgever: G.F. Callenbach, Nijkerk

Druk: 1

Jaar van uitgave: 1965

ONSCHULDIG VERDACHT

CO VAN DER STEEN-PIJPERS

ONSCHULDIG VERDACHT

Met illustraties van Tiny van Aarts

UITGEVERIJ G. F. CALLENBACH NV - NIJKERK

[1965]

I. De vleermuizenvangst

„Nie-iek, Nico, daar zijn je vrienden!“
Nico holderdebeldert de trap af, grist zijn windjack van de kapstok, duikt naar z'n boekentas en rukt de voordeur open.
„Daag!“ roept hij naar de kamer.
Mevrouw Imminga kijkt glimlachend de drie jongens na. Hoe hebben ze elkaar gevonden! Rudi, klein, tener en heel serieus. Mark, een dikke lobbies die altijd lacht en altijd grappjes maakt. En dan haar eigen Nico, de plannenmaker. 't Kost wel eens moeite hem bij zijn werk te houden. Er is zoveel te beleven in het dorp, in de bossen en op de hei. Daarbij vergeleken is huiswerk maar erg onbelangrijk in zijn ogen. Kijk nou! Nico is op Marks rug gesprongen en Rudi klautert weer langs Nico omhoog. Straks komen ze nog te laat op school. Hoofdschuddend gaat Nico's moeder naar de keuken. Ze moeten het zelf maar uitzoeken. Je kunt ze toch niet altijd bij de hand houden. Mark heeft z'n vrachtje afgeschud en dartelend als jonge veulens draven ze naar school.
„Jongens, wat gaan we doen vanmiddag?“ vraagt Rudi. „Als-jeblietf eens iets anders dan anders. Ik weet alleen spoorzoeken of rovertje.“
„Origineel,“ spot Mark, „hebben we nog haast nooit gedaan. Je zou ook huiswerk kunnen maken, dat is iedere dag weer anders en verveelt nooit. Nick, spreek jij eens het verlossende woord.“
„Ik bedenken wel iets onder geschiedenis,“ belooft Nico. „Daar kan ik toch nooit m'n gedachten bijhouden. Waarom wij moeten weten wanneer al die lui geboren en gestorven zijn, is me nog nooit duidelijk geweest. Om twaalf uur verdere bespreking van de plannen.“

7

Tegelijk met meneer Jonker komen ze op school aan. „Het boeventrio“ noemt meneer hen wel eens; maar daar protesteren ze tegen. Ze houden van een grapje en ze hebben al heel wat leuke streken op hun naam staan. Maar boeven zijn misdadigers en met de misdaad willen ze niets te maken hebben.
„Bof ik even,“ zegt meneer Jonker, „ik heb juist drie knechten nodig.“
„Hebt u een erfenis gekregen,“ vraagt Mark, „dat u zo maar drie man personeel kunt aanstellen? Betaalt u goed?“
„Nou en of,“ zegt meneer, „je krijgt een heleboel kennis van me. Als je later een of andere hoge positie bekleeft, zul je nog wel eens denken: dat heb ik nu te danken aan die ouwe meester Jonker.“
„Hebt u idee dat we hoge omes worden?“
„Jij wel,“ zegt meneer ernstig. „Met zo'n figuur word je minstens burgemeester.“
Mark wordt niet boos als er gezinspeeld wordt op z'n vetlaagjes. Ook nu lacht hij vergeneegd. „Goed dat ik 't weet,“ zegt hij.
„Als ik 't met mijn figuur al ver zal brengen, kan ik met 't leren wel een beetje kalm aan doen.“
Door de brede gang lopen ze naar de klas. Ze helpen meneer wel vaker. Borden schoonmaken . . . kaarten ophangen . . . allerlei klaarzetten voor de fysicales.
„Nick, zoek jij eens in de kaartenkist of in de kast naar een plaat met nachtdieren. „Vrienden der duisternis“ heet die. Daar staat een vleermuis op, en morgen behandel ik de vleermuis.“
„Meneer, is het waar dat vleermuizen in je haren vliegen?“
vraagt Rudi. „Bij ons zie je ze 's avonds wel eens en mijn zus is er doodsbenaamd voor.“
Meneer glimlacht. „Een muis die kan vliegen, dat is zo'n vreemd verschijnsel, dat de mensen er wonderlijke verhalen omheen geweven hebben. Vroeger werden er wel vleermuizen vastgetimmerd boven schuurdeuren omdat het heette dat ze onheil konden afweren. De vleermuis is niet eng of griezelig, maar een

8

merkwaardig dier, een van de vele wonderen in de schepping. We gaan eens uitgebreid studie maken van dit grappige zoogdier en zo een heleboel sprookjes uit de wereld helpen, althans voor jullie. Morgen de eerste les. Als jullie er thuis soms boeken of plaatjes over hebben, bestudeer ze dan alvast. Je komt voor verrassende dingen te staan."

Nico's ogen schitteren. „Ik weet het, voor vanmiddag,” fluistert hij, als meneer even niet in de buurt is. Maar dan gaat de bel, en is er geen tijd meer voor overleg. Mark en Rudi moeten hun nieuwsgierigheid bedwingen tot de pauze. Contact onder de les is niet mogelijk: ze zitten een heel eind bij elkaar vandaan.

„Zulke intelligente jongens verspreid ik graag door de hele klas,” heeft meneer gezegd. Doe daar maar eens iets aan. Mark vraagt zich tevergeefs af wat Nico van plan is. 't Heeft vast iets met vleermuizen te maken. Als Rudi het bedacht had, zou je zeggen: hij gaat een werkschrift aanleggen, compleet met tekeningen en een gedroogd vleermuisvleugeltje. Of heeft dat beest geen vleugeltje? Maar zo'n plan is niks voor Nico. Die zou eerder 's nachts via de regenpijp het huis verlaten en ergens midden op de weg gaan liggen om te kijken of er ook vleermuizen over komen. Maar dat is weer geen plan voor de middag. Mark geeft het op. Hij zal trachten van geschiedenis een klein beetje op te doen, onvoldoendes op je rapport geeft zo'n gezank.

In de pauze voeren ze Nico mee naar een rustige hoek van het schoolplein.

„Vertel op!”

Nico grinnikt. „Vanmiddag gaat ons buurmeisje trouwen.”

De anderen kijken verbaasd. Is dat nou alles?

„Zielig voor je,” smaalt Rudi, „heb jij geen kans meer. Wou je in de rij gaan staan om te zien hoe beeldig zij er uit ziet?”

„Ze trouwt in de Salvatorkerk,” gaat Nico onverstoobar voort. Mark wordt ongeduldig. „Wat zou dat? Daar zit ik iedere zondag. Jij trouwens ook. Mij hoeft je dus niet rond te leiden. Rudi is

9

gewend aan de moderne Opstandingskerk, die heeft voor zo'n oud, vervallen gebouw vast ook geen belangstelling. Wat is je bedoeling nou eigenlijk?”

„Dat wil ik aldoor zeggen,” lacht Nico, „maar ik krijg gewoon de kans niet. Als jullie de krant lezen, zou je weten wat ik weet. In de toren van de Salvatorkerk zitten namelijk vleermuizen!”

Mark slaakt een opgewonden kreet. „Wou jij een paar vleermuizen vangen en morgen mee naar school nemen?”

„Gesnopen,” knikt Nico. „Die kerk is natuurlijk door de week meestal op slot. Behalve als er iemand trouwt. En als hij schoon gemaakt wordt natuurlijk. Maar dat weet je nooit van tevoren. Trouwens, als er alleen een werkster rondscharrelt, loopt het direct in de gaten als wij komen neuzen. En daarom komt het zo enorm goed uit dat er juist vanmiddag een trouwerij is. Wij hebben vrij, en morgen behandelt meneer de vleermuis. 't Kan gewoon niet mooier. We gaan heel belangstellend kijken naar het lieve bruidje. En als niemand er erg in heeft, glippen we naar de toren.”

„En waar laten we die vleermuizen?” informeert Mark. „Je kunt moeilijk naar de kerk gaan met een vogelkooitje of zo iets onder de arm. En je broekzak overleven ze misschien niet.”

Nico denkt diep na. „Heel eenvoudig,” zegt hij dan. „Mijn vader heeft een fotooestel. Dat laat ik thuis. Is me trouwens geraden ook. Maar het tasje neem ik mee. Een fotograaf bij een trouwerij is een heel gewoon verschijnsel. En we hebben een pracht bergplaats voor een paar vleermuizen, compleet met luchtverversing, 't is natuurlijk niet potdicht.”

„Ja,” juicht Rudi, „dan neem ik een blocnote en een potlood mee, dan zijn we van de pers!”

„Zo ingewikkeld hoeft het nu ook weer niet,” kalmeert Nico. „'t Moet zo echt mogelijk blijven. Fotograferen kun je op elke leeftijd, tenminste wel zowat. Maar geen enkele krant stuurt zo'n klein kereltje in een korte broek om een verslag te maken.” „Opa,” scheldt Rudi, en begint een stoepartij.

10

„Nico heeft gelijk,” zegt Mark. „We moeten niets bijzonders doen, maar zo gauw mogelijk verdwijnen achter het deurtje naar de toren. Gelukkig zit dat achter in de kerk. We moeten alleen halverwege de trap langs de organist. Maar als die aan het spelen is, merkt hij niks. Je hebt altijd zo'n idee dat hij met z'n ellebogen speelt en aan elke kant vijf tonen tegelijk indrukt. Plus dan nog het pedaal natuurlijk. En met schoenmaat zeven-enveertig kun je daar ook heel wat lawaai uit halen. Uit dat pedaal, bedoel ik,” vult hij haastig aan als hij Rudi's ogen ziet glinsteren.

„Mannen, dat is dus afgesproken,” zet Nico een punt achter de bespreking. „Vanmiddag naar de Salvatorkerk. 't Feest begint om drie uur. Meneer Jonker mag trots zijn op leerlingen die z'n les zo terdege voorbereiden.”

Na schooltijd loopt Nico fluitend naar huis. Hij woont iets verder dan Mark en Rudi en heeft zodoende alle gelegenheid om z'n plannen verder uit te denken. 't Kan best leuk worden vanmiddag. Hij heeft al lang zin gehad om de toren te beklimmen. Je moet een prachtig vergezicht hebben als je boven bent. Eigenlijk behoort je zo iets te vragen. Maar grote mensen zien overal gevaren. Die zouden nog bang zijn dat je door de galmgaten naar buiten viel. En bovendien: dat kleine, nijldige mannetje dat koster is in de Salvatorkerk zal hen aan zien komen! Nee, niks vragen. Dan kunnen ze ook niks weigeren. De kerk is nog lekker dichtbij ook. De gezamenlijke ouders hebben besloten dat er op vrije middagen niet meer gefietst wordt. Lastig, als je ouders en die van je vrienden elkaar zo goed kennen. Altijd wordt dezelfde strafmaatregel toegepast. Als de repetitiecijfers gaan zakken... niet bij elkaar huiswerk maken. En ga zo maar door. En zo is ook beslist: als ze naar het bos gaan blijven de fietsen thuis; op zichzelf is dat zo erg niet. In het bos kunnen ze de fiets best missen. Maar eer je daar bent hangt je tong op je schoenen. En ze gaan nu eenmaal op vrije middagen

11

het liefst naar het bos. 't Is begonnen met Mark. Die heeft een fiets samen met z'n broer. En toen was 't natuurlijk iedere keer kift wie hem hebben mocht. Daarna kreeg Rudi heibel omdat hij Mark achterop nam en volgens Rudi's vader is een sportfiets niet berekend op een zwaargewicht duo-zitter. Nou, Mark mag er wezen, dat is waar. Hijzelf vergeet altijd z'n fiets op slot te zetten, dat is ook waar. En toen hebben de ouders haastig een fietsverbod rondgebeld. En lastig is het als je overal met de benenwagen naar toe moet. Nee, bij die kerk zijn ze in zeven minuten. Daar komt nog wel de klim naar de toren bij, maar dat zou toch niet gaan per fiets. Hij ziet het al!

Thuis informeert hij langs zijn neus weg of moeder naar de kerk gaat als Jantine trouwt. Nee, moeder blijft thuis. Margootjeslaapt zo lang en moeder moet nog... Nico luistert al niet meer. Hij vindt het wel best zo. Ze gaan heus geen verkeerde dingen doen, maar moeder zou misschien toch bezwaar maken, en daarom is 't beter als ze hem niet ziet in de kerk. Moeder is echt lief. Maar ze is vreselijk gauw bang dat je een ongeluk krijgt of een ander overlast aandoet. 't Liefst zette ze hen allemaal in de box. Margootje in de ene hoek, Freddy en hij elk in een andere. En dan maar zoet spelen. Nou, hij zal goed oppassen. Maar een beetje avontuur moet er toch bij.

Netjes op tijd zijn ze 's middags present. Auto's rijden voor de kerk en achter de stoet familieleden en kennissen lopen de jongens langzaam naar binnen. „Mag er in de kerk gefotografeerd worden?” vraagt Mark aan de kleine koster.

„Sufferd,” fluistert Nico, „noot de aandacht op je vestigen.” Gelukkig heeft de koster het te druk met het aanwijzen van plaatsen om erop te letten dat de fotografen wel erg jeugdig zijn. Met onschuldige gezichten schuiven de jongens in de achterste bank. Schuin voor hen, half verborgen achter een pilaar, zit een man, een vreemde, wat haveloze man. De kraag van z'n jasje is gerafeld en in z'n mouw zit een winkelhaak. Maar 't vreemdste is z'n gezicht, dat een beetje scheef lijkt door-

12

dat één ooglid naar beneden hangt als in een voorsporende knipspog. Z'n blauwrode neus doet vermoeden dat hij niet afkerig is van een borreltje. De man zit roerloos. Alleen het ene open oog schijnt te leven en gluuft loerend door de kerk. „Rare gasten heeft jouw buurmeisje uitgenodigd,” fluistert Rudi. Nico grinnikt. „Ik denk dat die er net zomin bijhoort als zekere fotografen. Misschien houdt hij van een trouwerij. Stil, even op-letten.”

De jongens vergeten de man en rekken zich uit om te zien wat er gaat gebeuren. De dominee komt binnen door een deur naast de preekstoel en loopt de kerk door om het bruidspaar naar hun plaatsen te geleiden. Alle mensen staan op. De organist trekt z'n registers open. Dit is hun kans.

„Op naar het avontuur,” lacht Mark.

Behoedzaam beklimmen ze de smalle houten trap. Eerst is het nog vrij licht. Maar hoe hoger ze komen, hoe donkerder het wordt. Ergens halverwege zit de organist op een gaanderijtje. Gelukkig met de rug naar hen toe. Ze zien z'n lichaam meedinen op de maat van z'n spel. Ze hoeven niet bang te zijn dat hij hen horen zal: de jubelende tonen van de bruidsmars overstemmen alles.

Elkaar bij de hand houdend klauteren ze verder. Als het orgel zwijgt, horen ze het geluid van de wind en het krassen van de kauwtjes die om de toren vliegen. Na de houten trap komen er laddertjes die diep doorbuigen.

„t Laatste stuk moeten we touwklimmen,” hijgt Mark.

„Als dat maar op jouw gewicht berekend is,” doet Rudi bezorgd.

Eindelijk komen ze op een klein zoldertje. Door de galgaten valt schaars het daglicht naar binnen. Nico kijkt uit over het dorp aan hun voeten, telkens een ander panorama. Hij haalt diep adem. Iets te willen en het dan ook te bereiken, wat geeft dat een enorme voldoening. Boven hun hoofden hangen de machtige klokken. De touwen eraan maken het wel erg verleidelijk

13

om even te luiden.

„Afblijven, hoor!” waarschuwt Nico. „Dan hadden we net zo goed tegelijk tegen de koster kunnen zeggen dat we even naar boven gingen.”

„Nico heeft gelijk,” zegt Mark ernstig. „We zijn hier om foto's te maken, en geen geintjes. Bovendien, we zouden de bruid zo van streek maken, dat ze nee zei op de vraag of ze die zwartrok als man wenste. Alleen wou ik dat ik m'n ijsmuts had opgezet. Ik voel de wind m'n ene oor ingaan en m'n andere weer uit.”

„Dat komt omdat jouw hoofd leeg is,” verklaart Rudi. „Bij een ander zitten daar hersens.”

„Dan mag jij je handen wel voor je oren houden,” geeft Mark terug. „Anders waait het beetje dat jij hebt door één van die galgaten naar beneden. En zie dan maar dat je het terug-

14

krijgt. 't Wordt door de eerste de beste merel aangezien voor een worm en lekker opgepeuzeld.”

„Laat ik dan maar goed oppassen,” spot Rudi. „anders word ik net zo'n zielig iemand als zekere Mark. Niek, waar vliegen die vleermuizen eigenlijk? Je hebt ons toch niet voor de aardigheid mee naar boven genomen, hè?”

„Ze vliegen niet,” zegt Nico, „ze zitten boven je hoofd. Of liever, ze hangen aan hun achterpootjes. Moet je goed opletten, daar rechts in die hoek hangt er een. Hoe langer je kijkt, hoe meer je er ziet.”

Geboeid kijken de jongens naar de roerloze figuurtjes.

„Ik geef het je te doen om zo te slapen,” zegt Mark.

„t Zou anders wel makkelijk zijn voor onze moeders. Allemaal een balk op zolder. Niks geen gezeur met bedden opmaken en zo.”

„Meneer moest hier maar les komen geven,” vindt Rudi. „Iedereen zo'n beestje om van dichtbij te bekijken. Mark, je schouder, ik ga er een paar halen.”

Al gauw heeft hij een vleermuis te pakken. De tweede kost meer moeite, maar na een poos lukt dat ook. Dan vinden ze het wel genoeg. „Een voor de jongens en een voor de meisjes,” beslist Nico. „Zal je die grietjes horen gillen?”

Rudi kijkt bewonderend naar het diertje in zijn hand. „Moet je zien wat een oren! Meer dan de helft van het dier is oor. En wat zit die vlieghuid grappig vast. Staart, achterpoten, voorpoten, alles staat ermee in verbinding.”

„Zo iets moesten wij ook hebben,” vindt Mark. „Nooit meer ruzie om fietsen. We starten gewoon bij ons vanaf het balkon en landen op het dak van de school. Kijk ze schokken. Zouden ze zenuwachtig zijn?”

„Ze worden natuurlijk wakker,” legt Nico uit. „Als jij rustig aan je zolderbalk hing en je werd er opeens afgehaald, zou je ook niet doorslapen. Laten we ze maar opbergen voor ze aan het fladderen gaan.” Mark kijkt naar boven, z'n gul gezicht een en

15

al lach. „Goed onthouden waar we ze weggepakt hebben,” zegt hij. „Daar hangen we ze na de les weer op.”

Langzaam dalen ze weer af. Ze bleven net zo lief nog een poosje boven, maar riskeren toch maar liever niet dat ze ingesloten worden. „Je zal tot zondag hier moeten blijven,” huivert Nico, „met alleen vleermuizen als voedsel.”

Halverwege wachten ze tot het orgel weer inzet. Dan hoeven ze niet meer voorzichtig te zijn. De organist heeft alle registers opengetrokken, het gewelf dreunt van de klanken.

„Wat een geluk dat die man zo van lawaai houdt,” bedenkt Nico. 's Zondags ergert hij zich er wel eens aan. Of ze nu een juichpsalm zingen of een gebed, 't gaat allemaal even hard. Maar nu komt het goed uit. 't Gaat goed tot ze beneden aankomen. Dan zijn ze minder gelukkig. Als ze de kleine deur opendoen en in de achterste bank willen schuiven, staat daar opeens de koster. Driftig wenkt hij de jongens naar het kerkportaal. „Waar komen jullie vandaan? Wat moesten jullie daar?”

De jongens vertellen hun verhaal, dat zo onschuldig klinkt, maar door de koster niet wordt geloofd.

„Er is in korte tijd al drie keer iets gebeurd in een van onze kerken,” zegt hij scherp. „Er worden offerblokken gelicht en collectegelden weggenomen. Ik heb opdracht alle verdachte personen in de gaten te houden. En ik vind jullie verdacht. Jullie verkopen smoesjes.”

Mark wordt boos. „Die offerblokken staan toch zeker niet in de toren,” zegt hij verontwaardigd. „We hebben morgen biologie op school en meneer Jonker vertelt over vleermuizen. Vraag u het hem zelf maar. Wij wilden er een paar meebrengen naar school. Een poos geleden stond er in de krant dat er vleermuizen zaten in de torens van de Salvatorkerk. Nou, en toen zijn we er een paar gaan halen. Kijk zelf maar.” Driftig trekt hij Nico's tasje naar zich toe en doet het open. 't Is of de vleermuizen, klaarwakker geworden door al het geschud, hierop gewacht hebben. Ze glippen eruit en fladderen naar boven, onbe-

16

reikbaar voor de grijpende handen. „Die krijg ik nooit meer te pakken,” zegt de koster woedend. „In de toren mogen ze voor mijn part zitten, hier wil ik ze niet hebben. Een kerk is geen dierentuin. Ik zal jullie...” Maar de organist begint het naspel te spelen, de koster moet naar binnen. „Wachten jullie hier!” gebiedt hij.

De jongens piekeren er niet over. Jazeker, ze zullen nog een beetje gaan bekeven met dat nijldige mannetje. Even later staan ze op straat, oogknipperend tegen het daglicht. „Dat was het dan,” zegt Rudi luchtig. „Best een leuk plan, ik houd me aanbevolen. Gelukkig dat die koster weg moest. Hij had nog een boel heibel kunnen maken. Nu is 't met een sisser afgelopen.” Ja, dat denken ze.

17

2. Onder verdenking

Als ze de volgende morgen het schoolhek binnengaan, komt de conciërge hen halen. Ze moeten direct bij meneer Jonker komen. Een beetje verwonderd gaan ze. Dit klinkt zo heel anders dan een verzoek om te helpen.

„'t Lijkt wel een arrestatiebevel,” moppert Mark. En hij is er niet eens zo ver naast.

Meneer kijkt hen om de beurt aan. „'t Is toch geen boeventrio geworden?” vraagt hij.

De jongens begrijpen er niets van, maar ze kijken rustig terug. „Nee, meneer,” zegt Nico, „dat hebben we eenmaal gezegd en dat geldt voor altijd. Waarom vraagt u dat? Is het schoolhek beschadigd of zo iets?”

Meneer spreekt langzaam, zorgvuldig zijn woorden kiesend: „Omdat er uit de toren van de Salvatorkerk twee vleermuizen verdwenen zijn en... uit de consistorie een catechisatiebus met geld en twee zilveren collecteschalen.”

In eerlijke verontwaardiging beginnen de jongens door elkaar te praten.

„U denkt toch niet dat wij dieven zijn!”

„We hebben toch nog nooit iets gestolen!”

„En wat zouden wij moeten beginnen met collecteschalen! Denkt u soms dat wij die sparen?”

„Stil maar,” sust meneer. „Ik geloof jullie wel, maar de koster van de Salvatorkerk schijnt er anders over te denken. Gisteravond is er catechisatie geweest. Vanmorgen vroeg ging de koster de consistorie opruimen, de boel luchten, enzovoort. Toen merkte hij dat van een kleine hockkast het slot opengebroken was. Al gauw zag hij dat er twee collecteschalen verdwenen

18

waren, en toen miste hij ook de catechisatiebus. De dominee wist te vertellen dat die bus er 's avonds ook al niet geweest was. Hij had gecollecteerd met een schoteltje, en dat geld was ook weg. De inbraak moet dus in de loop van de dag zijn gepleegd. Toen herinnerde de koster zich drie jongens, die met onschuldige gezichten door een deur kwamen waarachter ze niets te maken hadden. Jullie schijnen mijn naam genoemd te hebben en toen de koster bij me kwam, begreep ik al gauw welk drietal aan het avonturen was geweest. De politie heeft de zaak in handen en jullie moeten even op het bureau komen om je onschuld te bewijzen.”

„Bewijzen!” moppert Rudi, „we hebben gewoon niks gedaan, maar bewijs dat nu eens!”

„Kun je nooit bewijzen,” zegt Mark somber. „Als ze zeggen dat we die catechisatiebus in de gracht gegooid hebben en voor de inhoud kauwgom gekocht en je kunt het tegendeel niet bewijzen, dan blijf je voor de rest van je leven onschuldig verdacht.”

Meneer glimlacht. „Dat is lichtelijk overdreven. Maar jullie hebben de schijn wel tegen je. Want waar de trap naar het orgel begint, daar is aan je rechterhand een deur naar de consistorie. En bij die deur zijn jullie geweest. Nee, stil nu maar, dit is geen verkapt verdachtmaking. Ik wil alleen zeggen dat het inderdaar moeilijk zal zijn jullie onschuld te bewijzen.”

„Maar waar hadden we dan die dingen moeten laten!” roept Nico in verbazing uit. „We zijn die koster tegen het lijf gelopen en toen hadden we alleen een fototasje bij ons met twee vleermuizen. Dacht u dat we die rommel in onze binnenzak gestopt hadden? Ik de catechisatiebus en zij ieder een collecteschaal! Dat bestaat toch niet?”

„We kunnen 't natuurlijk uit de galmgaten gegooid hebben,” veronderstelt Mark. „Hebt u geen slag gehoord, meneer? Niet? Nou, dan hebben we 't dus niet gedaan!”

„Als je ergens van beschuldigd wordt, moet je een alibi hebben,”

19

zegt Rudi bezorgd.

„Dat hebben we niet. We zijn juist op de plaats van de misdaad geweest.”

„Dat is nog geen bewijs, hoor,” troost meneer Jonker. „Gaan jullie nu eerst maar naar het politiebureau, misschien zijn jullie dan voor de biologies terug. Daar hebben jullie je per slot van rekening zo voor uitgesloofd. Alleen had ik het zo niet bedoeld. Ik houd mijn hart vast als de grote zoogdieren aan de orde zijn, of de slangen.”

Mopperend gaan de jongens op weg. Rudi schopt nijldig tegen een steen. „Ik vind het grote kolder,” zegt hij. „Meneer had best kunnen zeggen: jongens uit mijn klas stelen niet!”

„We krijgen in elk geval op onze kop omdat we zonder toestemming in die toren geweest zijn,” voorspelt Mark. „Als 't een beetje wil mogen we strafwerk maken.”

„Optimist ben jij,” meesmuilt Nico. „Een week op water en brood is wel het minste.”

Rudi grijnst. „Als we dan maar in één cel mogen, is het best uit te houden.”

„Ja zeg, gaan we huiswerk in 't voren maken. Dan hebben we daarna weer tijd over om eens een toren te beklimmen. Hé, wat zijn we melig!”

Boven hun hoofd slaat een torenklok negen uur. Ze lopen onder schooltijd in het dorp en ze vergeten gewoon ervan te genieten. In het politiebureau zit een agent te schrijven. Voor het raam staat een meneer in burger. „Een stille, noemen ze dat,” fluistert Nico, die wel eens een detective leest.

De stille draait zich om en neemt de jongens scherp op. „Wat moesten jullie gisteren in die consistorie?” vraagt hij opeens.

Nico dwingt zich om rustig te blijven. Met opsterven wint hij niets. „Daar zijn we niet geweest,” zegt hij nadrukkelijk.

„Jullie zijn wel geweest in de gang waar een deur is naar de consistorie, is het niet?”

„Waarschijnlijk wel.”

20

„Dat is geen antwoord. Je bent er geweest of niet.”
 „We zijn langs de orgelgalerij naar de toren gelopen. Als er een deur in die gang is, zijn we erlangs gekomen. Maar we hebben hem niet gezien, eenvoudig omdat we er niet op gelet hebben.”
 „Is een van jullie soms op catechisatie in de Salvatorkerk?”
 „Ik,” zeggen Mark en Nico. „Op dinsdagavond.”
 „En willen jullie beweren dat je niets van die deur afweet?”
 „Ja,” verdedigt Nico zich. „We komen de consistorie altijd binnen van de andere kant. Ik heb wel eens gezien dat er meer deuren zijn. Maar die zitten altijd op slot en waar ze uitkomen weet ik niet.”
 „Waar ben jij op catechisatie?” Die vraag wordt op Rudi afgevuurd.
 „In de Opstandingskerk,” zegt Rudi stug.
 De rechercheur humt veelbetekend. „Daar is verleden week een offerblok gelicht!”
 De jongens voelen zich machteloos. De schijn is tegen ze. Ze kunnen het gedaan hebben. Maar ze hebben het niet gedaan.
 De rechercheur wendt zich tot de agent. „Voskamp, ik wil die knaapjes om de beurt aan de tand voelen. Zorg dat ze geen contact met elkaar hebben. Zet er één bij de portier, één bij jou en stuur er één naar mijn kamer.”
 Met een enkele handbeweging stuurt de agent Rudi de kamer uit. Nico kan blijven en ziet met grote bezorgdheid dat Mark de eerste is die verhoord gaat worden. Als hij er nu maar geen onzin uitkraamt. „Mark, hou je kiezen een beetje op elkaar,” roept hij hem na.
 Agent Voskamp schudt zijn hoofd. „Dat had je echt beter niet kunnen zeggen,” zegt hij.
 Nico kijkt naar hem op. Hij heeft een vriendelijk gezicht, vol lachrimpeltjes. Maar in de waakzame, blauwe ogen is toch iets van: je moet mij niet in de boot nemen.
 „Meneer,” zegt Nico smekend, „begrijpt u het alstublieft niet

21

toren te beklimmen? Jullie konden wel van zo'n ladderje vallen. Wat jullie deden was erg gevaarlijk.”
 Mark kijkt onschuldig. „Daar hadden we geen idee van,” zegt hij. „Eigenlijk is het op straat met al die auto's veel gevaarlijker, en dat is toch ook niet verboden.”
 „Die twee jongens, zijn dat vrienden van je?”
 „Nou, en of!” glundert Mark.
 „En wie verzint de plannen?”
 „Samen!”
 „Dat is onzin. Je komt niet alle drie tegelijk op het idee om eens vleermuizen te gaan vangen. Wie heeft dit bedacht?”
 Mark weet nog goed: kiezen op elkaar. „Dat weet je achteraf niet meer,” verzekert hij.
 De rechercheur speelt peinzend met een potlood. „Vind je dat je genoeg zakgeld krijgt?”
 „Nou, genoeg...” weifelt Mark. „Als ik 't op zaterdag krijg,

23

verkeerd. Die Mark is zo'n rare geit en hij heeft altijd van die fantastische verhalen. Hij zegt gerust dat hij wel catechisatiebussen spaart, maar dat hij deze al had, of zo iets idioots. Echt, we hebben niets weggehaald, en we zijn niet in die consistorie geweest. 't Is heus niet zo leuk om onschuldig verdacht te worden.”
 „Ik weet het,” geeft de agent toe. „Toen ik veertien was, heeft zo'n klein snertjochie ergens winkelramen vol modder gegooid en er mij voor laten opdraaien. 'k Heb vier uur op het bureau gezeten voor ze me lieten gaan. Ziedend was ik. Maar de waarheid komt altijd aan het licht,” voegt hij er troostend aan toe.
 „Tenminste, meestal.”
 Nico kijkt nog donkerder. Als je al vier uur verhoord wordt voor een beetje modder, dan zijn zij nu wel een dag zoet. „Eigenlijk moest het zo gaan,” zegt hij fel. „U vraagt of wij het gedaan hebben. Wij zeggen nee, en dan mogen we weer weggaan.”
 „Dan waren de gevangissen gauw leeg,” merkt de agent droog op.
 „Is het dan belangrijk die vol te maken?”
 „Nee, het is belangrijk dat jouw moeder veilig over straat kan gaan. En dat de mensen rustig hun huis kunnen achterlaten, zonder vrees voor inbraak. Maar als jullie niks gedaan hebben, hoeft je hier heus niet lang te blijven.”
 Intussen is Mark opgewekt naar de kamer van de rechercheur gelopen. Je zal vals beschuldigd worden! Om je hele leven over op te scheppen. Zoet geeft hij antwoord op de vragen naar naam, adres en geboortedatum. „Wat deden jullie in die kerk?” vraagt de rechercheur dan.
 Mark moet even nadenken. Hij weet alleen nog van de toren. „In die kerk trouwde Nico's buurmeisje,” zegt hij dan. „Maar dat interesseerde ons eigenlijk niet. We gingen naar de toren om vleermuizen te vangen voor meneer op school.”
 „Had hij dat jullie opgedragen?”
 „Nee, 't was een verrassing.”
 „Maar begrepen jullie niet dat het verboden is om zo maar die

22

heb ik echt geen batig saldo van de vorige week. Ik zou best wat meer kunnen gebruiken. Vooral omdat ik aan het sparen ben voor een fiets. Als u soms een joppie voor me weet...”
 „Als 't niet helemaal door de beugel kon, zou je het dan doen?”
 „Misschien wel,” zegt Mark luchtig. „Je doet zoveel dat niet door de beugel kan.”
 „Wat dan bijvoorbeeld?”
 „Nou, eh... zonder achterlichtje rijden... je hand niet uitsteken... Je kunt toch niet de hele dag overal op letten. Was je zo zenuwpatiënt.”
 „Ben je wel eens in de consistorie van de Salvatorkerk geweest?”
 „Massa's keren, meneer, die ken ik als m'n broekzak.”
 „Heb je wel eens zilveren schalen zien staan in de hoekkast?”
 „Eens even denken. Collectanten hebben die kast wel eens opengedaan toen wij catechisatie hadden. Ze moesten de buit van 's zondags opbergen natuurlijk. Ja, dan zie je wel schalen. Maar of die nou van zilver waren... Daar heb ik eigenlijk geen verstand van.”
 „Hebben jullie wel eens een kleinigheid weggenomen, een zure bom van een fritakraam of zo iets?”
 „Nee meneer, gegarandeerd niet, we houden niet van zure bommen.”
 De rechercheur zucht. Met die knaap komt hij niet verder. Die is dom, of juist erg slim.
 Om de beurt worden nu Nico en Rudi uitgevraagd over het waar, waarom en wanneer van hun daden. Dan mogen ze naar school terug. Ze zijn niet openlijk beschuldigd, maar ook niet royaal vrijgesproken.
 „Wat zou ik met die kerel graag de vloer aanvegen,” gromt Rudi. „En ik met dat kostertje,” valt Nico bij. „Misschien heeft hijzelf de boel wel achterovergedrukt. Z'n gezicht is er gemeen genoeg voor.”
 Opeens blijft hij staan. „Wat een knuppels zijn we,” roept hij

24

uit. „Toen we in die achterbank schoven, wie zat er toen schuin voor ons?“

En dan weten de anderen het ook weer. Die man! Die haveloze man, met z'n hangend ooglid en z'n drankneus.

„Die heeft het natuurlijk gedaan!“ roept Mark. „Wat had die man te maken met een trouwpartij? En vleermuizen had hij ook niet nodig. Dan waren we hem op de torentrap tegengekomen. Kom mee, terug naar het politiebureau!“

Maar Nico houdt hem tegen. „Wij hebben die man gezien en wij gaan hem opsporen. Aan de politie hier kun je niet veel overlaten. Die verdenkt onschuldigen. Maar ze kunnen ons onmogelijk opsluiten als ze niet kunnen bewijzen dat we schuldig zijn. We blijven dus op vrije voeten en we gaan ons van alle blaam zuiveren.“

„Wou je achter die pilaar in de kerk gaan kijken of die meneer er soms weer zit?“ spot Mark.

„Nee jongen,“ vordert Nico, „die man had een neus van iedere avond een biertje of een borreltje. We gaan alle kroegjes langs. En reken maar dat we hem vinden!“

„En dan?“ vraagt Rudi nuchter. „Vraag je dan of hij soms in het bezit is van een catechisatiebus?“

„'t Hangt helemaal van de omstandigheden af hoe we verder handelen. We kunnen hem schaduwen tot we weten waar hij woont en dan huiszoeking doen als hij weer eens in de kroeg zit. We zullen de zaak oplossen. We hebben op de politie vóór dat we waarschijnlijk weten wie de dader is.“

De jongens zijn wild-enthousiast. Dat wordt nog iets anders dan vleermuizen vangen in een toren.

Tot verbazing van meneer Jonker komen ze stralend op school. „Hebben jullie de politie kunnen overtuigen van jullie onschuld?“ vraagt hij.

„De politie,“ zegt Nico minachtend, „als ik ooit respect gehad heb voor de politie, dan is dat nu verleden tijd.“

„Op het ogenblik zijn alleen wijzelf overtuigd van onze on-

25

warne landen trekt. Hij hangt dan, evenals tijdens de zomer overdag, aan z'n achterpootjes. Ze hangen zo stevig, dat soms zelfs dode vleermuizen niet naar beneden vallen. Veel vleermuizen trekken en leggen per nacht zo'n slordige driehonderd kilometer af. Grappig is, dat ze soms trekken in gezelschap van zwaluwen.“

Nico zit stil te luisteren. Hè, zo les te kunnen geven! Nu is dit ook wel een fijn onderwerp. Ontledingen bij taal bijvoorbeeld kan zelfs meneer Jonker niet boeiend maken.

Rustig vertelt meneer door en niet één keer hoeft hij iemand tot de orde te roepen.

„Onthoudt voor altijd,“ zegt hij, „dat de vleermuis niet alleen onschuldig is, maar ook nuttig, vanwege het grote aantal insecten dat hij oppeuzelt.“

Mark slaakt een diepe zucht. „Dat heb ik allemaal nooit geweten,“ zegt hij. „Als ik niet zo graag naar school ging, zou ik een vleermuis willen zijn.“

Waarop Rudi smaakt: „Ik zie jou al tevreden zijn met muggen voor ontbijt.“

„Met een dikke laag boter en suiker kan het best lekker zijn,“ vindt Mark.

27

schuld,“ verkondigt Mark. „Maar over een poos zal iedereen dat zijn. Daar zullen wij voor zorgen.“

„Stop nu maar,“ waarschuwt Nico, bang dat Mark iets van hun plannen zal verraden.

Meneer kijkt ze peinzend aan. Oneerlijk zijn die jongens niet, dat niet. Maar er is wel iets geheimzinnigs aan ze.

„Nico Imminga,“ zegt hij later, „vertel jij eens iets over de grootoor-vleermuis.“

Nico lacht. „Zoals de naam al zegt,“ begint hij op schoolmeesterachtige toon, „heeft deze kleine vleermuis zeer grote oren. De voeten zijn ook groot, de vleugels breed en de staart lang. 's Nachts gaat hij op de vangst en overdag hangt hij ergens aan z'n achterpootjes, vaak in een kerktoeren.“

„'t Is dus een trouwe kerkganger,“ vult Mark aan.

De klas schikt zich genietend tot luisteren. Als die twee de les mogen geven, kan 't leuk worden.

Maar al gauw neemt meneer Jonker het roer over. „Vroeger,“ begint hij, „dacht ik altijd dat er maar één soort vleermuis was. Je zag op een avond zo'n diertje. En als je er de volgende keer weer een zag, was dat dezelfde, of een broertje of zusje. Maar alleen in de Pietersberg kun je al twaalf verschillende soorten aantreffen. Jullie hoeven ze niet allemaal te kennen, maar een paar namen wil ik toch noemen. Je hebt bijvoorbeeld de baardvleermuis, de dwerg- en de watervleermuis, de hoefijzerneus en de muisoor. In de tropen is dan nog de vliegende vos, die een vleugelwijde heeft van een meter vijftientig. De meeste vleermuizen zijn insectenetters. Als je op een zomeravond buiten loopt en je ziet zo'n diertje opeens zwenken, dan kun je er zeker van zijn dat het een lekker hapje naar binnen gewerkt heeft. In Amerika is een soort dat zich voedt met bloed, de vampiers. Die verwonden hun slachtoffers juist op de plaats waar een bloedvat zit. Misschien hebben die wel bijgedragen tot de mening dat vleermuizen griezelige dieren zijn. De vleermuis houdt een winterslaap, tenminste, als hij niet naar

26

3. Het onderzoek begint

Na schooltijd overleggen de jongens met elkaar. „We moeten dus in de kortst mogelijke tijd alle kroegen af,“ zegt Nico. „Mijn vader heeft wel een zaktelefoon met de adressen in staan. En we moeten het zo zien te versieren dat we vaak op de fiets kunnen, anders is het geen doen.“

„Ik zie het al,“ zucht Mark, „je benen tot je knieën afgesleten, en dat allemaal om je eer te redden. 't Is één geluk dat we 's avonds bij elkaar huiswerk mogen maken. Nu hoeven ze thuis van de hele geschiedenis niets te weten.“

„Vergeet dat maar,“ bromt Nico. „Je zult zien dat ze bij jullie en bij ons nu al haarfijn op de hoogte zijn. Er zijn overal agenten voor. Voor het verkeer, voor openbare dronkenschap, en om vaders en moeders in te lichten als hun jongetjes ergens van verdacht worden. Laten we vanmiddag maar verder afspreken. Ik ga nu eerst voor mijn maag zorgen.“

„Pik een paar muggen,“ raadt Mark.

„Zitten te weinig vitaminen in,“ lacht Rudi.

Zoals gewoonlijk loopt Nico te fluiten. Maar hij voelt zich niet zo zorgeloos als het wel lijkt. Vader is meestal op reis. En moeder . . . ze is erg lief, maar ze neemt alles zo zwaar op. Als hij de keuken binnenstapt, ziet hij aan moeders gezicht al dat ze ingelicht is.

„Wat is dat toch allemaal?“ vraagt ze. „De politie is aan de deur geweest. Ik schrok toch zo. Wat moeten de burens wel denken!“

„O, u zegt maar dat het voor de hondenbelasting was, of zo iets,“ doet Nico luchtig. „'t Is helemaal niks, hoor! We zijn toevallig ergens geweest waar enkele dingen gestolen zijn. Logisch dat

28

ze dan vragen of wij het soms gedaan hebben. Nou, en dat was niet het geval, dat is alles."

"Waarom had je niet gezegd dat je naar die trouwerij van Jantine ging?"

"Daar gingen we eigenlijk niet heen," zegt Nico eerlijk. "We wilden een paar vleermuizen gaan vangen, omdat meneer Jonker daar les over zou geven. En nu hadden we kans, omdat de kerk open was. We hebben niets gestolen, niets vernield. Het is eigenlijk de moeite niet waard om over te praten. U gelooft me toch wel?"

"Ja-a," aarzelt moeder. "Ik geloof natuurlijk wel dat jullie niets weggenomen hebben, maar ik weet ook dat jij wel eens domme en ondoordachte dingen doet. In elk geval is het helemaal niet leuk als de politie komt vragen of onze zoon de laatste tijd soms veel geld heeft uitgegeven."

Nico wordt kwaad. "Ze zijn niet wijs!" roept hij. "Net of wij de enigen zijn die in de kerk waren. De dominee was er ook. Zijn ze soms aan zijn vrouw wezen vragen of hij veel geld uitgeeft?"

"Nu moet je niet van die dwaze dingen zeggen," bestraft moeder hem. "Die dominee was daar om een huwelijk te bevestigen. Jullie hadden er niets te maken. Dan spreekt het vanzelf dat jullie verdacht worden. Verzin dan ook niet altijd van die gekke dingen."

Moeders stem klinkt verdrietig, en daar kan Nico niet zo best tegen. Stil gaat hij de tafel dekken. Hij ruimt het speelgoed van Margotje op en zet haar in de kinderstoel. Dan gaat hij Freddy roepen, die altijd achter het huis te vinden is, bij het konijnehok. "Makkelijk kind is dat," zegt moeder wel eens. Nogal een kunst als je ervan houdt om de hele dag naar konijnen te turen. Hij zou er wat van krijgen. Als ze nu boven in een toren zaten! Nico lacht. Hij neemt zijn broertje onder de arm en sjouwt hem naar binnen. Je kunt niet triest blijven als er niks gebeurd is. En er is toch niks gebeurd! Nou dan!

29

een hek voorover. In de weg zitten kuilen. "We komen in de achtergebleven gebieden," merkt Rudi op. "Je zult hier toch moeten wonen!"

Al gauw zien ze de rood-verlichte reclameletters van café "De Graauwe Hengst".

En dan stuiten ze op de eerste moeilijkheid. Ze hadden gedacht nonchalant even naar binnen te gluren. Maar overal zijn de gordijnen dichtgeschoven. Zelfs voor de deur, die gedeeltelijk van glas is, hangt een donker gordijn. Binnen klinkt jengelen muziek. "Hadden we nu maar vingerafdrukken van die knipoog," zegt Mark. "Er zitten er genoeg op die deur hier."

Nico zucht. "Dat gaat geld kosten."

"Wou je een ruit indrukken?" vraagt Rudi.

Nico maakt een ongeduldige beweging. "Hè ja, zesendertig ruiten indrukken! Dat is hetzelfde als enkele reis jeugdgevangenis. Nee, we gaan gewoon naar binnen en bestellen iets. En als dat elke avond moet... Ik weet niet hoe het met jullie staat, maar dat gaat boven mijn begroting. Dan zou je haast wensen echt een catechisatiebus te hebben."

"Gaan we met z'n drieën?" vraagt Mark.

Nico aarzelt. "Beter van niet. Maar het is wel sneu als een van ons moet doorlopen."

"Trekken," stelt Mark voor. Hij zoekt drie stokjes van ongelijke lengte. "Wie het kortste trekt moet buiten blijven." Rudi trekt letterlijk en figuurlijk aan het kortste eind. Hij neemt het sportief op en gaat vast naar het volgende adres. Misschien valt daar iets te gluren. De anderen stappen het café binnen.

Nico hijst zich op een kruk en bestelt een cola.

De man achter de toonbank lacht spottend. "Met een rietje?" vraagt hij.

Nico doet onverschillig. "Ik heb dorst," zegt hij hooghartig, "en ik wens een cola. Hoe u die geeft interesseert me niet."

"Weet je wat mij interesseert?" vraagt de man. "Of jouw moeder weet dat je dorst hebt."

31

Om vier uur wordt de vergadering voortgezet. Nico heeft een lijst van alle cafés en kroegjes in de buurt. 't Zijn er heel wat. "Daar gaat een massa tijd in zitten," zegt hij, "en vóór alle dingen moeten we zorgen dat ons huiswerk er niet onder lijdt." Mark schiet in de lach. "Ik hoor het je zeggen. Wat ben jij op eens degelijk geworden?"

"Nee, zonder gekheid. We moeten alles doen om te voorkomen dat we strafwerk krijgen, of 's avonds niet meer naar elkaar toe mogen. En dan nog iets waar jullie het misschien niet mee eens zijn. We kunnen niet altijd met z'n drieën op pad gaan. Dat trekt te veel de aandacht. Wie weet heeft die man in de kerk ons gezien. En bovendien, onze pa's en ma's moeten er onkundig van blijven dat hun zoonjes cafébezoekers geworden zijn. Niet dat we er kwaad mee doen. Integendeel. Maar ze zouden haastig zeggen dat we het opsporen van dieven aan de politie moeten overlaten. Daarom stel ik voor dat nu en dan één van ons thuisblijft. Die kan dan voor drie personen huiswerk maken. Ik houd niet zo erg van overschrijven, maar het doet heilig de middelen, zullen we maar zeggen. En het is tijdelijk."

"We gaan toch ook wel met z'n drieën?" vraagt Mark. Hij voelt er niet zoveel voor werkwoorden te vervogen, terwijl zijn vrienden op jacht zijn.

"Allicht," zegt Nico, "de start doen we in elk geval samen." "Om 't vak te leren," lacht Rudi.

Nico zoekt in de adressenlijst. "Laten we vanavond beginnen op het Achterpad," stelt hij voor. "Dat is niet zover, en daar zijn maar liefst drie gelegenheden. 's Kijken, als jullie bij mij komen... dan maken we eerst een poosje huiswerk en gaan daarna een luchtje scheppen."

"Een drankluchtje," spot Mark.

Die avond lopen ze rustig naast elkaar over het Achterpad. Nieuwsgierig kijken ze rond, ze komen hier nooit. Er staan wat kleine huizen met verwaarloosde tuintjes ervoor. Ergens hangt

30

"Ik zal haar straks even opbellen om het te zeggen," belooft Nico. "Nu graag cola. Mark, wat drink jij?"

"Een pilsje," houdt Mark zich groot. "Of anders ook maar cola." Ondertijd kijkt hij het café rond. Er zijn weinig bezoekers. Een chauffeur drinkt koffie en leest de plaatselijke krant. Vier opgeschoten jongens leggen een kaartje en achter in het café zijn een paar jongens aan het biljarten.

"Op je gezondheid," doet Nico volwassen en neemt een lange teug uit zijn glas.

Mark volgt de bewegingen van de caféhouder, die aan het koffie-

32

zetten is. „Ik moet iets vragen aan die man met dat rare oog,” waagt hij dan. „Komt hij vanavond nog?” De caféhouder grijnst. „Ik ben twaalf geweest,” zegt hij, „en dan laat je je niet meer uithoren, zeker niet door kleuters. En neem een goeie raad van me aan: als je weer dorst hebt, ga naar de kraan bij je moeder!” „Dat noemen ze klanten wegsturen,” protesteert Nico. „Ons geld is even goed als dat van een ander. Niet dat 't mij wat schelen kan. Gezellig is anders. De groeten, hoor!” Als ze weer buiten staan, zien ze Rudi aankomen. „Alles pot-dicht,” vertelt die. „Op deze manier komen we er nooit achter. We moeten dus een nieuw plan maken.” Nico knikt. „Inderdaad, deze manier is te omslachtig en te duur. Inlichtingen verstrekken die caféhouders ons ook niet. We kunnen nu eenmaal niet onze reviers omkeren en een politiepenning laten zien. Maar wat dan?” „Eerst even iets anders,” zegt Mark. „Niek, jij noemde daarbin-nen mijn naam. Dat is stom. Als we in die kerk niet over meneer Jonker gepraat hadden, zou die koster er nooit achter gekomen zijn, welke drie jongens naar boven geweest waren. Straks belt die caféhouder de politie op om te vertellen dat twee jongetjes hem met een bezoek vereerd hebben en dat er één Mark heette. Dan kunnen we onze spreuktocht wel opgeven. Geen namen noemen dus. Je zegt maar maat, of zo iets.” Nico verbaast zich. Mark en serieus, dat gebeurt niet vaak. „Ge-lijk heb je,” geeft hij toe. „We moeten nog veel leren, merk ik wel.” „We zijn ook nog maar beginners in het vak,” spot Rudi. En dat zijn ze inderdaad. Want de meneer die voorbij fietst en aandachtig naar ze kijkt, zien ze niet eens. „Wat nu, jongens?” vraagt Nico. „Hoe komen we in die cafetjes zonder overal ons kostbare geld voor cola neer te leggen en zon-der uren te verliezen met het opdrinken van die cola? Je kunt ook niet overal naar binnen gaan en vragen hoe laat het is.”

33

Die avond, als Nico in bed ligt, kiert de deur langzaam open. Moeder! Instoppen doet ze hem natuurlijk niet meer. Maar een enkele keer komt ze nog wel eens voor een gesprek onder vier ogen. Soms vindt Nico dat wel fijn. In donker praat het veel gemakkelijker. Als moeder nu maar niet over De Zaak begint! „Ha die mams,” doet hij opgewekt, „had u een karweitje voor me? Ik ben nog klaar wakker, hoor!” Moeder gaat aan het voeteneind van zijn bed zitten en wacht een poosje voor ze ernstig zegt: „Er heeft een meneer van vaders lantoor opgebeld. Hij meende jou, met twee jongens, gezien te hebben op het Achterpad. En als hij het goed had, kwa-men jullie uit een café. Jullie stonden er in elk geval op de stoep. Vader is niet thuis. Ik heb die meneer gezegd dat hij zich bestid vergist moest hebben. Dat is toch zo, Nico?” Nico maakt een ongeduldige beweging. „Je kunt in dit gat ook niets doen zonder dat het overgebiedt wordt!” barst hij los. Moeders adem stukt. „Is . . . is het dan waar?” stamelt ze. „Ja, het is waar. Maar daar hoeft u niet van te schrikken. We zijn nog geen tien minuten binnen geweest en we hebben alleen een flesje cola gedronken. Dat is alles.” „En . . . en het geld?” „Gewoon, van ons zakgeld. Daar mag ik toch mee doen wat ik wil?” „Hoor eens,” zegt moeder streng. „een café is geen plaats waar jullie horen. En dat weet je heel goed. Als jullie trek hebben in limonade of zo iets, staat er altijd wel wat in de kelder voor jou en je vrienden. Vergeet niet dat jullie onder verdenking staan. We hebben de politie alle medewerking toegezegd. Eigenlijk zou ik nu moeten opbellen dat onze zoon, zonder dat wij het wisten, iets gebruikt heeft in een café. Begrijp je niet hoe erg dat voor ons is, en dat je je steeds meer verdacht maakt? Waar-om vertel je toch niet waar je naar toe gaat? Ik weet niets meer van je tegenwoordig. Hebben jullie soms nog meer plannen?” Nico aarzelt. „We gaan kranten ophalen,” zegt hij vlug, „voor

35

„Oude kranten ophalen,” zegt Rudi. Mark grinnikt. „Reuze idee. Dan neem ik het trekkartje van onze Rietje mee. Meneer, hebt u alstublieft wat oude kranten? We willen iets moois kopen voor als meneer Jonker met pensioen gaat. En aangezien we voor ons zakgeld altijd cola kopen . . .” Nico geeft hem nijdig een stomp. „Hou nou es op met dat ge-daas. Ten eerste zouden we geen namen noemen en ten tweede is meneer Jonker zeker nog dertig jaar van zijn pensioen af.” „Dat geeft toch niet,” doet Mark onnozel. „'t Moet een groot cadeau worden, en daar zijn heel wat kranten voor nodig.” Nico doet of hij het niet hoort en gaat ijverig verder: „Dat van die kranten is prima. We kunnen overal lopen, zonder dat iemand er iets achter zoekt. Bij ons in de schuur staat nog een oude kindervan. Als we die een beetje slopen, zodat het ding wat minder op een kindervan lijkt, hebben we een prachtig vervoermiddel. En als we toch kranten ophalen, kunnen we het net zo goed doen voor een goed doel.” Rudi knikt. „Best, voor een blindengeleidehond bijvoorbeeld. En nu maar hopen dat caféhouders veel kranten lezen, want zo'n hond koop je niet voor een tientje.” „Dat is dus afgesproken,” zegt Nico tevreden. „Wat kunnen we nu vanavond nog doen?” „De kindervan ombouwen tot racefiets,” grinnikt Mark. Nico raadpleegt zijn lijst. „We kunnen nog wel even langs „Het vergulde glas”. Het moet al gek zijn als ze daar zoveel kranten hebben, dat we ze niet kunnen dragen.” In „Het vergulde glas” is het drukker. Een wolk tabakrook hult alles in een blauwe nevel. Veel tafeltjes zijn bezet. Maar hun man is er niet. Op hun vraag naar kranten krijgen ze ongeduldig ten antwoord: „Liggen op zolder. Kom nog maar eens terug. Nu geen tijd.” Dan gaan de jongens maar naar huis. „'t Kan maanden duren op die manier,” zucht Mark. „'k Wou dat we per uur uitbetaald kregen.”

34

een blindengeleidehond of zo iets. Als 't mag willen we graag de oude kindervan gebruiken, die in de schuur staat.” „Natuurlijk mag dat,” zegt moeder. „Dat is tenminste iets moois.” Een poosje is het stil. Dan vraagt moeder: „Heb je gebeden?” Weer aarzelt Nico. Hij heeft gebeden. Hij bidt elke avond. Hij vraagt ook of God hem voor verkeerde dingen wil bewaren. Als hij dat tegen moeder zei, zou ze niet meer zo ongerust zijn. Maar het is zo moeilijk om daarover te praten. „Ja,” zegt hij kort. „Dan is het goed,” zegt moeder. „Welterusten.” Nico is niet helemaal tevreden over zichzelf. Dat van die oude kranten . . . nou ja, 't is geen leugen. Maar 't is niet hun eigenlijke doel, en daarom is het maar half waar. Om zichzelf gerust te stellen, neemt hij zich voor met kranten ophalen door te gaan, als ze de dief hebben overgeleverd aan de politie. Hoe ze dat laatste zullen doen, is hem nog duister. Maar dat ze het doen zullen, staat voor hem vast. Dan pas zal iedereen weten dat Mark, Rudi en hij onschuldig verdacht zijn. Allemaal zeggen ze: we geloven jullie wel. Maar ze houden toch een slag om de arm. Eigenlijk is het erg dat je verdacht wordt van diefstal in een kerk. Salvatorek! Juist die dinsdag had die dominee uitgezegd dat Salvatore Verlosser betekent. Jezus, Verlosser van de zonden. En dan zul je rustig de volgende dag het geld voor de zending inpikken. Dat bestaat toch niet! Nico neemt het hoogst kwalijk dat ze niet op hun woord worden geloofd. Hij vergeet dat ze zelf door hun zwijgzaamheid en geheimzinnigheid daar aanlei-ding toe geven.

36

4. Een verjaardag en een avontuur

De volgende dag sloop Nico vakkundig enkele delen van de kinderwagen af. De kap natuurlijk, en de duwstang... Ja, hij zal daar met een complete kinderwagen op pad gaan. De camouflage van de detective!

Al gauw verschijnen z'n handlangers. Mark tuurt met vertederde blik in de lege kinderwagen. „Wat is die schat gegroeid, zeg! Is hij 's nachts al droog? Nee maar, zeg, ik geloof dat ie al tandjes heeft!”

Nico maakt een gebaar van wanhoop. „Mark, probeer in vredesnaam nou eens om niet altijd zo geestig te zijn. Daar wordt een mens doodziek van. Zie die kar gewoon als een soort zeepkist op wielen, geschikt om kranten in op te halen.”

Mark kan het nog niet laten. „Ik vind het meer een klein Mercedesje. Ik heb er altijd naar verlangd daar eens in te rijden.”

Hij wil gaan zitten, maar Nico trekt bijtijds de wagen weg. „Een echte Mercedes zou nog bezwijken onder jouw gewicht, laat staan dit wankel geval. En laten we nu alsjeblieft aan het werk gaan.”

„Ja,” zegt Rudi, „laten we ons dubbele leven beginnen. Hebben jullie eigenlijk je huiswerk af?”

„t Kan ermee door,” zegt Mark. „We kunnen moeilijk een dubbel leven gaan leiden en dan alles even goed doen. Ons opsporingswerk is op het ogenblik nummer één.”

„Houd je mond!” sist Nico.

„Nou ja, opsporen van kranten bedoel ik,” zegt Mark opgewekt. „Ik denk best dat we er veel zullen vinden.”

De keukendeur gaat open. Nico's vader komt een kijkje nemen. „Ha,” zegt Nico, „bent u zo maar thuis?”

37

zucht Mark, „iets wat je in je zak kunt steken? Briefjes van tien bijvoorbeld?”

„Geen gek idee,” vindt Rudi. „Jij krijgt ze vast wel. Ze zien direct dat jij het hard nodig hebt.”

En de dagen gaan voorbij. 't Schoolwerk gaat er niet op vooruit. Rudi probeert de zaak een beetje op peil te houden. Dikwijls heeft hij een boek bij zich, of een woordenlijst. Al lopend repeteert hij hardop, en de anderen pikken zo een graantje mee.

Maar het schriftelijk huiswerk ziet er niet zo best uit. De waarschuwingen van meneer Jonker leggen ze naast zich neer. „t Is allemaal tijdelijk,” houdt Nico zichzelf en zijn vrienden voor.

„We móeten die vent vinden!”

Op een avond oogsten ze het eerste succes. Een gemoedelijke caféhouder geeft ze een grote stapel kranten en nog limonade

39

Vader knikt. „Af en toe laat ik eens wat werk schieten,” zegt hij, en hij voegt er veelbetekend aan toe: „Moeders kunnen niet altijd alles alleen opknappen.”

Nico is bang dat er een soort verhoor gaat beginnen en ratelt haastig: „We gaan oude kranten ophalen. Mogen we ze voorlopig opslaan in de schuur?”

„Van mij wel,” zegt vader, „als er maar een plaatsje voor mijn brommer overblijft. Die kranten liggen toch niet in torens of zo, hè?”

„Nee hoor,” lacht Nico, „we blijven gewoon op de begane grond.”

„Vergeet de oude dames uit de flatjes niet,” waarschuwt Mark. „Die laten je gerust vijf hoog komen voor drie kranten.”

Vader blijft Nico aankijken. „Hoe staat het met je zakgeld?”

Nico begrijpt het onmiddellijk. Moeder heeft natuurlijk verteld wat er gebeurd is. „Op,” zegt hij luchtig. „En als 't niet op was, kon u nog helemaal gerust zijn. Dat kunt u trouwens toch wel.”

„Daar reken ik ook op,” gaat vader verder. „Niek, ik weet dat je eerlijk bent. Maar ik weet ook dat er soms verleidingen zijn die het een mens moeilijk maken, als hij komt op plaatsen waar hij niet hoort. Vermijd zulke plaatsen daarom.”

Iets in Nico verzet zich tegen deze waarschuwing. Hij weet heus wel wat hij doet en hij wil voor honderd procent vertrouwd worden.

Veel resultaat hebben ze niet op hun tochten. Nou ja, kranten wel. Die krijgen ze genoeg. Mark moppert tenminste dagelijks over het feit dat hij zo zwegen moet. Bovendien staat Nico's moeder erop dat ze de kranten netjes bundelen en op stapels zetten. Daar gaat een boel tijd in zitten. En ze kunnen ook niet alleen bij cafés gaan vragen. Dat zou te veel in de gaten lopen. De kinderwagen is soms afgeladen vol en dan hebben ze nog pas één café gehad. „Kunnen we niet iets anders ophalen,”

38

toe. Nico zet z'n onschuldige gezicht en vraagt terloops: „O ja, we zouden nog kranten halen bij die man met dat rare oog. Die woont toch hier in de buurt, is het niet?”

De caféhouder denkt na. „Ik weet wel wie je bedoelt. t Kan wel dat je hem eens hier in de buurt gezien hebt, maar hij woont een heel eind hier vandaan. Halverwege de Goorsteeg staat een vervallen boerderijtje. Dat zou je z'n thuis kunnen noemen. Maar soms is hij wekenlang onder water, en dan weet niemand waar hij zit. Of je veel kranten bij hem zult vinden, betwijfel ik. t Heb zo'n idee dat hij amper lezen kan.”

„Nou, dan heeft hij vast wel lompen,” zegt Rudi opgewekt, „en die zijn nog meer waard. Dank u wel voor de limonade. t Heeft heerlijk gesmaakt.”

Demonstratief dragen ze de kranten voor zich uit als ze naar buiten gaan. Er mocht eens juist een klikspaan voorbijrijden!

Mark begint van opwinding de anderen te stompen. Hij ziet het doel een heleboel dichterbij komen.

Rudi kijkt bezorgd. „We mogen die kinderwagen wel motoriseren,” zegt hij. We kunnen nooit op één avond heen en weer lopen naar de Goorsteeg.”

Nico raadpleegt z'n adressenlijst. „Er staat ook een café aan die steeg. Daar kon onze man z'n vrije tijd wel eens doorbrengen. In elk geval zullen ze daar meer van hem weten. We móeten er zo gauw mogelijk een avond heen. Maar hoe fiksen we dat?”

Op een ongedachte manier komt er een kans. Simon Steenberg is woensdag jarig en hij nodigt alle jongens van de klas uit om 's avonds bij hem thuis een groot feest te komen vieren. Hij woont in de Maanderbuurt, en dat is niet zo ver van de Goorsteeg. Op het schoolplein beraadslagen de jongens. „Naar een verjaardag mogen we natuurlijk op de fiets,” zegt Nico. „We gaan een beetje vroeg bij Simon weg en rijden over de Goorsteeg naar huis.”

Mark schiet in de lach. „Dan kunnen we nog net in dat café

40

om oude kranten gaan vragen. Zullen ze heel normaal vinden, zo omstreeks middernacht."

"Hou je gezicht toch," moppert Nico. "Ten eerste zal het heus geen middernacht zijn, vergeet onze ouders niet, en ten tweede kun je toch om iets anders vragen, een fietslampje of zo iets." Nu schater Mark. "Hadden we veel eerder moeten doen," hikt hij. "Fietslampjes vragen in plaats van kranten. Hoef je ook niet

41

"Nou, natuurlijk een jongen uit onze klas. Z'n vader heeft een boerderij in de Maanderbuurt. En ze mogen allemaal."

"Ja, dat kennen we," zegt vader. "Wordt het een avond met veel lawaai en van die moderne jammerplaten?"

"Nee vader, echt niet. Simon heeft niet eens een pick-up. We doen spelletjes en z'n vader en moeder zijn er de hele avond bij. 't Is allemaal zo degelijk als het maar kan."

"De Maanderbuurt," zegt moeder bedenkelijk, "is dat niet zo'n donker, eenzaam stuk, met sloten? Dat is toch gevaarlijk 's avonds?"

"Kom nou, ik ben Margootje niet! Ik heb een goeie fietslamp en we nemen desnoods nog een zaklamp mee. Er staan in die streek wel honderd boerderijen, dus zo eenzaam is het er niet. Wat kan daar nu gebeuren?"

"Als er tien staan is het veel," merkt vader op. "Maar goed, jullie zijn geen kleine kinderen. Eigenlijk voel ik er veel voor je te laten kiezen tussen deze verjaardag en de klasseavond. Ik wil ze allebei toestaan op twee voorwaarden. Ten eerste: je proefwerken mogen er niet onder lijden en ten tweede: je bent uiterlijk om elf uur thuis."

Punt één wil Nico direct beloven. Maar elf uur thuis... "Dan ben je er nauwelijks," moppert hij. "Laten we zeggen, tot elf uur daar blijven," stelt hij voor.

Maar vader houdt voet bij stuk. "Elf uur en geen minuut later. Ik moet de volgende dag weer op reis en dus vroeg op. 't Is trouwens voor knaapjes als jij heel ongezonder om zo laat naar bed te gaan. Dus denk eraan: over elfen thuis betekent niet naar de klasseavond. En geen snoesjes verzinnen. Daar ben je nogal sterk in. Ze worden niet geaccepteerd. Al heeft de koningin zelf je nodig! Dan zeg je maar: 't Spijt me, majesteit, maar ik moet om elf uur thuis zijn."

Moeder schiet in de lach. "Ik weet nog iemand die sterk is in het verzinnen van snoesjes. Jij hebt tenminste meteen een mooi voorbeeld bij de hand."

43

iedere keer naar huis om de kinderwagen leeg te maken."

"Laat 'm toch," sust Rudi, als Nico wil uitvallen. "Hij is niet wijzer." Hardop zingt hij: "O, wat zijn we heden blij, Simon is jarig..." En hij heeft het versje nog nooit met zoveel overtuiging gezongen. "Kom mee, mannen, weg van deze school. 't Lijkt de Sing-sing wel."

Niet-begrijpend kijkt Mark hem aan.

"Weet je dat niet?" verbaast Rudi zich. "De Sing-sing is de grootste gevangenis van Amerika. En onze school idem die van Nederland."

"Van Europa," dikt Nico aan. "En voor die school ga ik haastig huiswerk maken. Ik kan haast niet wachten om eraan te beginnen. En we moeten nog wel in 't voren werken vanwege het komende feest."

"Als ik maar mag," twijfelt Rudi. "t Is zaterdag nog klasseavond ook. En mijn vader zegt toch al dat hij me niet op school gedaan heeft om feestvieren te leren."

"Zit wat in," grinnikt Mark.

"Grootvader!" scheldt Rudi.

Als Nico thuiskomt is vader er. Dat treft. Moeder zegt toch altijd dat hij het maar aan vader moet vragen. Hij valt meteen met de deur in huis. "Vader, Simon Steenberg is woensdag jarig. Hij heeft een heleboel lui gevraagd voor 's avonds. Mag ik erheen? We hebben niet veel huiswerk, en dat maak ik 's middags wel. En mag ik dan op de fiets? 't Is een heel eind en met de bus kun je er niet komen."

Met de opmerking over het huiswerk probeert hij vader de wind uit de zeilen te nemen. Maar vader loopt er niet in. Rustig vraagt hij: "Hoe staat het met je cijfers tegenwoordig?"

"Gaaf best," zegt Nico. "Frans kon beter, maar dat is ook zo'n snerttaal. En als we nu woensdagmiddag niet weggaan, blijft het voor het huiswerk toch gelijk!"

"Wie is Simon Steenberg?"

42

Tot zover gaat alles goed. Rudi en Mark krijgen ook toestemming. Alleen... Marks broer heeft de fiets nodig. Dat wordt lastig. Met z'n tweeën op één fiets is op de heenweg nog wel te doen. Maar terug zullen ze wel haast hebben.

"Luister eens, Mark," zegt Nico overredend, "we gaan op die Goorsteeg niets bijzonders doen. Alleen de boel een beetje verkennen. Voor huiszoeking of zo hebben we natuurlijk geen tijd. We hebben in het begin al gezegd dat het beter is er niet steeds met z'n drieën op uit te trekken. 't Is misschien niet gek als jij op dat feest blijft tot het eind. Voor die mensen is het ook niet zo leuk als ze op het laatst met al dat lekkers blijven zitten."

"Zit wat in," stemt Mark toe. "Als er iets gerepresenteerd wordt, neem ik gewoon drie stuks. Daar voel ik wel voor. Ik ga met Nico's voorstel akkoord, mits ik kan me rijden met de vader van Alfred. Die zou met z'n bestelwagen een heel stel jongens wegbrengen. Gaat dat niet, dan reken ik erop dat jullie me vervoeren, desnoods in de kinderwagen. Ik ga in elk geval niet lopen."

"Dat zou anders heel goed voor je zijn," vindt Rudi.

Met een stevig gangetje rijden Nico en Rudi woensdagavond naar de Maanderbuurt.

"Goed opletten hoelang we erover doen," zegt Nico. "Dan weten we ongeveer hoe laat we vanavond weg moeten gaan."

"Blijkt vijftientig minuten te zijn. Maar we hebben hard gereden," zegt Rudi.

"Nou, wou jij dan vanavond niet hard rijden? Via de Goorsteeg is misschien tien minuten om. Vinden we dat huis gauw en is het er donker, dan kunnen we even rondneuzen. En anders in dat café te weten zien te komen waar die man precies woont. Als we om tien uur vertrekken, moeten we het kunnen klaarstellen. Vroeger kan haast niet, dat zal iedereen gek vinden."

"Mogen we wel om tien voor tien beginnen met afscheid nemen en bedanken," vindt voorzichtige Rudi.

44

Nico grinnikt. „Dacht je zoveel te krijgen? Laten we in elk geval onze fietsen vooraan de weg zetten, dan zijn we vlug op gang.

Tegelijk met hen arriveert ook de bestelauto bij de boerderij. Aan alle kanten springen de jongens eruit. Rumoerig drommen ze door de brede achterdeuren van de boerderij. De grote deel is ingericht voor het feest. Langs de muren staan banken, in het midden houten tafels op schragen. Houtblokken vlammen in de ouderwetse stookplaats, hoewel het helemaal niet koud is. Op de stenen richel erboven staan brandende vetpotjes. Ze werpen lange schaduwen in de grote ruimte.

„We moesten hier maar klasseavond houden ook,” geniet Rudi. „Sch66l!” verbetert Mark. „Ik zou hier best elke dag willen zitten.”

„Ik Ben bang dat Alfreds vader er niets in ziet om jou altijd met z'n auto hierheen te brengen,” spot Nico. „En iedere dag lopen zal je bedoeling wel niet zijn. Hoewel, je figuur . . . maar dat is al eens vaker gezegd.”

’t Wordt een kostelijke avond. De boerin deelt royaal koffie met koek en limonade met gebak. Ze doen spelletjes en er worden wedstrijden gehouden, compleet met prijzen. En de vreugde stijgt ten top als de deur opengaat en twee spookfiguren binnenkomen, gehuld in lange, witte gewaden. Eén draagt boven zijn hoofd nog een ander hoofd, een lugubere doodskop, die dreigend op de jongens af komt. Hoewel ze al gauw doorhebben dat het een uitgesneden koolraap is, waarin een vetpotje staat, slaken ze angstige kreten. Terwijl het ene spook over de deel zweeft, doet het andere met holle stem toekomstvoorspellingen. De jongens leunen slap tegen elkaar van het lachen. Veel te gauw is het tien uur. Mark vindt het al lang goed dat hij niet met zijn vrienden mee hoeft. Nico en Rudi overleggen met elkaar. Ze vinden het ontzettend jammer om weg te gaan. Maar het is hun enige kans om in de Goorsteeg te komen. En als die man daar nu woont . . . Doen . . . niet doen . . .

45

strijd. Hij wil op tijd thuis zijn. Niet alleen om die klasseavond, dat kan hem niet eens zoveel schelen. Maar hij wil zijn best doen, voor vader en moeder. En tegelijk wordt hij teruggezogen naar wat hij zag. Als ze ’t nu goed gezien hebben . . . Hij staat voor de moeilijke keus: doorrijden, ondanks wat er achter hen is, of teruggaan, met de kans dat hij te laat thuiskomt. „Geen smoesjes verzinnen,” heeft vader gezegd. Dit zal vader het meest ongeloofwaardige smoesje vinden dat hij ooit gehoord heeft. Maar als . . .

Plotseling remt hij. „Jij kunt gerust doorrijden,” zegt hij tegen Rudi. „maar ik wil het zeker weten.” Natuurlijk gaat Rudi mee terug. Elkaar in de steek laten hebben ze nog nooit gedaan.

Doordat het bij een bocht was, kunnen ze de plaats makkelijk terugvinden. En wéér zien ze het. Boven het water van de sloot uit steekt een hand, een hand, die zacht heen en weer wuift. „Je zult zien dat het fopperij is,” foettert Rudi. Maar ze gooien

47

„Vooruit maar,” zucht Nico, „je moet voor je eer een heleboel overhebben.” En ze staan nog steeds onder verdenking. Bovendien lokt het avontuur plus de gedachte straks te kunnen zeggen: dit kon de politie niet, wij wel!

Manmoedig nemen ze afscheid en klimmen op hun fiets. ’t Is aardedonker buiten. Het licht van hun fietslampen neemt maar weinig van de duisternis weg. Hier en daar zien ze de vage omtrek van een boerderij.

„Wat een oord,” bromt Rudi. „Dan zou ik nog liever op het Achterpad wonen. Let op, hier ergens naar rechts moet de Goorsteeg zijn.” ’t Is een smalle weg, met aan één kant een sloot. „Als er een fiets aankomt, moeten we achter elkaar gaan rijden,” spot Rudi. „Passeren is hier levensgevaarlijk. Zeg, hoe vinden we nou die villa?”

„Geluk hebben,” zegt Nico laconiek. „We richten onze zaklamp op iedere boerderij. Dat kapitale geval daar is het bijvoorbeeld beslist niet. En dan hebben we nog dat cafeetje om inlichtingen te gaan opdoen. M’n achterlichtje doet het nooit. Allicht kan ik eens om een lampje gaan vragen. Een mens kan ineens zijn hebben om z’n spullen in orde te hebben. Maar liever vond ik dat huiske zelf. Hé, morgen naar de politie te kunnen gaan en te zeggen: de vermiste voorwerpen staan in een boerderijte aan de Goorsteeg.”

Maar ’t loopt heel anders.

„Daar staat weer iets,” zegt Rudi. „O nee, twee hooibergen en een grote schuur zal onze man er ook wel niet op na houden.” Bij een flauwe bocht in de weg valt het licht van hun lantaarns even op zij. En dan zien ze het allebei. Ze schrikken, remmen af, en rijden dan weer door.

„Zag je dat?” vraagt Rudi ademloos.

„Ja,” zegt Nico kort. „Maar het kan niet. We zien spoken door die gekke spelletjes. En ik ga niet terug als je dat soms denkt. Ik heb geen zin om me te laten opjuten door een hersenschim.” Een paar minuten rijden ze door. Nico voert een hevige twee-

46

toch hun fiets aan de kant neer. Nico gaat voorover in het gras liggen. „Licht bij!” commandeert hij Rudi. Hij schuift het kroos van het water weg. Is dat nu een neus, een deel van een gezicht, krampachtig boven gehouden, of speelt zijn verbeelding hem parten? Hij reikt naar de hand. Hij moet er iets voor overwinnen. ’t Kan een misselijke grap zijn, maar ook iemand, die verdronken is. Hij moet er niet aan denken de hand van een lijk te omklemmen. Dan . . . bijna gilt hij het uit. De vingers van de hand sluiten zich om zijn pols. „Ruud!” hijgt hij. Rudi ligt al naast hem. Ze trekken. Een arm komt boven, een romp. En dan een heel mens, hujgend, proestend, levend! Half en half verwachten ze dat het hun man zal zijn, die dronken en wel in de sloot gesukkeld is. Maar dat zou al te mooi zijn. Geen enkele detective krijgt de misdadiger op een presenteerblaadje aangeboden. ’t Flitst even door Nico heen. Dan is al zijn aandacht weer voor de drenkeling. ’t Is een oude man. Snakend naar adem maait hij met z’n armen in de lucht. In het licht van de zaklamp ziet hij vreemd blauw. ’t Maakt de jongens bang dat ze toch nog te laat waren. Wat moeten ze doen? Waar halen ze in dit verlaten oord hulp vandaan?

Vrijwel alle boerderijen lagen in het donker. Iedereen is natuurlijk naar bed. ’t Kan best dat die oude man alleen woont, en dan zal niemand naar hem zoeken. Onhandig klopt Nico op de gebogen rug. „Waar woont u?” vraagt Rudi. De man kan geen woord uitbrengen. Hulpeloos wijst hij. En als de jongens in die richting kijken zien ze tot hun onuitspreklijke opluchting een zwaaiend lichtje. Er komen mensen aan met een stormlamp. „Vader!” roept iemand.

„Hier!” schreeuwt Nico.

Even later staan een man en een vrouw bij hen. „Wat is er gebeurd?” vragen ze angstig.

„Hij lag in het water, toen we voorbij fietsten,” vertelt Rudi vlug. „Hij . . . hij heeft het zo benauwd. Ik denk dat hij een heleboel water binnengekegen heeft.”

48

De jonge boer geeft de stormlamp aan Rudi. „Lichten jullie bij!” Samen met zijn vrouw legt hij de man voorover in het gras. Dan laat hij z'n handen, drukkend en wrijvend, over de rug gaan. „Dat water moet eruit,” zegt hij. Weldra komt het, met grote golven. Uitgeput blijft de oude man liggen.

„Hoe komt hij thuis?” vraagt Nico. „Woont hij hier in de buurt?”

„Ja, hij woont bij ons in, een eindje terug, op die boerderij aan dat dwarspad. Hij gaat altijd een avond in de week koffie drinken bij de bureu. We hebben al vaker gezegd dat het gevaarlijk was om alleen te gaan. Maar hij wil nooit hebben dat we hem halen of brengen. Zo lang als nu bleef hij nooit weg. We werden ongerust. Wat zijn we blij dat jullie juist langs kwamen. Ik geloof dat het niet veel langer had moeten duren.”

Zorgvuldig legt hij zijn jas over de bibberende gestalte. „Er moet een dokter komen,” zegt hij dan. „Jongens, een eindje verderop is een klein café. Daar hebben ze telefoon. Willen jullie dokter Rutgers opbellen? Die woont hier niet zo ver vandaan. Leg hem de zaak uit. Misschien zal hij het nodig vinden een ziekenauto te sturen. Is hij niet thuis, bel dan de politie, of de geneeskundige dienst.”

De jongens grijpen al naar hun fiets. „Dan rijden we meteen door,” zegt Nico, „anders komen we zo laat thuis.”

„Dat is best,” zegt de boer. „Alleen wil ik dan wel jullie naam en adres weten. Ik wil jullie graag nog eens komen bedanken.”

„Niks nodig,” zegt Nico vlug. „Als je iemand in het water ziet liggen, trek je hem d'r even uit. Dat zou iedereen toch doen.” Hoe de boer en zijn vrouw ook aandringen, de jongens noemen hun namen niet.

„We komen nog wel eens vragen hoe het gaat,” zegt Rudi.

Ja, als ze dat dan maar beloven. En heel erg bedankt.

Nico rijdt voorop. Er is een grote blijheid in hem. Wat een geluk dat ze teruggekeerd zijn. Stel je voor dat ze morgen gehoord zouden hebben dat er in de bocht van de Goorsteeg een

49

oude man was verdronken. Om nooit te vergeten. Rudi grinnikt. „Zit je aldoor smoesjes te bedenken om in dat café te komen en nu word je er regelrecht heengestuurd.”

Al gauw zien ze de verlichte ramen. Er staan fietsen buiten, maar er klinkt geen muziek of rumoer. Binnen zit een groepje mannen rustig naar de televisie te kijken. Nico vertelt wat er gebeurd is en de cafehouder wijst zwijgend naar de telefoon. Dokter Rutgers is thuis en zal maatregelen nemen. Natuurlijk informeert hij naar Nico's naam. Maar Nico zegt dat die helemaal niet belangrijk is en legt dan gauw de hoorn op de haak. Rudi heeft eens onderzoekend rondgekeken. „Woont die man met dat vreemde oog hier nog in de buurt?” vraagt hij aan de cafehouder. Weer wijst de man. „Die kant op, een eindje de polder in. Hij schijnt met vakantie te zijn. Ik heb hem al een hele poos niet gezien. Als ik jou was, zou ik me maar niet met hem bemoeien. Hij deugt niet en hij drinkt te veel.”

„Dat is goed nieuws,” zegt Rudi, als hij het buiten aan Nico vertelt. „Ik bedoel niet dat hij te veel drinkt, maar dat hij met vakantie is. Als hij nog een poosje weg blijft... Volgende week is het Hemelvaartsdag. Misschien kunnen we dan huiszoeking gaan doen. Een vervallen boerderij moet makkelijk open te krijgen zijn.”

Rustig rijden ze de Goorsteeg af. Nico vindt de man met de knipog op het ogenblik niet zo belangrijk. Hij weet dat hij misschien iets te laat thuis zal zijn. Maar de vreugde dat hij goed gekozen heeft, maakt dat hij er niet ongerust over is.

„Wat doen we nu verder?” vraagt Rudi.

„Naar huis gaan,” zegt Nico laconiek. „Wou je toch nog gaan inbreken?”

„Nee, ik bedoel of we het thuis vertellen. Dan moeten we ook opbiechten waarom we over de Goorsteeg zijn gereden. Je kunt niet net doen of het voor het natuurschoon was.”

Nico moet er diep over nadenken. Wat zou het niet makkelijk zijn om te zeggen dat er echt een reden was om wat laat thuis

50

te komen. Maar inderdaad, als vader hun plannen doorheeft, kunnen ze die gelijk wel opgeven. „Nou, mondje dicht dan,” zegt hij. „We kunnen het altijd later nog vertellen.”

„Ja,” lacht Rudi, „dan stallen we al onze heldendaden tegelijk uit. De beschaving verlost van een misdadiger en bovendien een mensenleven gered. Laten we ook maar niks tegen Mark zeggen. Die is in staat om het op te geven aan de krant. In elk geval zal hij het heel erg vinden dat hij bij Simon is gebleven.”

Het is bijna kwart over elf als Nico de kamer binnenstapt. Vader leest de krant en moeder zal juist nog koffie inschenken. Nico's geweten is zo zuiver, dat hij argeloos zegt: „Ik zou ook best nog een bakje lusten.” Hij houdt er geen rekening mee dat vader en moeder op hem hebben gewacht en dat ze hem wel erg brutaal moeten vinden.

„Weet je hoe laat het is?” informeert vader.

Nico voelt zich kriegel worden. 't Is waar: hij wil niet vertellen wat er gebeurd is, maar vader vraagt ook niet of hij soms buiten zijn schuld te laat is. „Ik was om tien over elf bij het hek,” zegt hij verongelijkt. „We... we hebben er iets langer over gedaan dan we gedacht hadden.”

„Je weet wat de afspraak was: elf uur thuis, en anders niet naar de klasseavond. En 's avonds blijf je ook vaker thuis. Misschien komt er dan wat meer van je huiswerk terecht. 't Is trouwens heel eigenaardig dat jullie zo weinig hier zijn. Vroeger ging het veel meer om de beurt. Ik wil jou een beetje onder controle houden. Je kunt in 't vervolg precies zeggen waar je heengaat.” „Wat ben je vuil,” zegt moeder. „Wat hebben jullie gedaan bij Simon?”

Nico geeft niet dadelijk antwoord. Die verjaardag bij Simon, wat lijkt dat lang geleden. „O, van alles,” zegt hij vaag, „spelletjes en wedstrijden...”

„Je bent er toch wel geweest?” vraagt vader scherp.

Nico schrikt. Stel je voor dat weer iemand overgebrieft heeft dat ze gesignaleerd zijn in een café aan de Goorsteeg. Hij heeft

51

er helemaal niet op gelet of er bekenden waren. Niet alleen zou hij dan het plan helemaal kunnen opgeven, maar vader en moeder zouden hem nooit meer vertrouwen. Nadrukkelijk zegt hij: „Ja vader, ik ben er met Rudi op de fiets heengegaan. Mark mocht me rijden met de vader van Alfred. We waren met z'n zestienen en 't is gevierd op de deel.”

„Je toon bevalt me niet,” zegt vader. „We spreken nog wel nader. 't Is nu te laat. O ja, zaterdagmiddag help je moeder, je doet boodschappen en rolt het gras. En nu naar boven. Een beetje vent zou zeggen: 't Spijt me dat ik te laat was.”

Nico wil opmerken dat het hem helemaal niet spijt. Maar een blik op moeder weerhoudt hem. Ze heeft haar hoofd diep gebogen en hij weet dat er dan tranen in haar ogen staan. Ze kan er niet tegen als er onvriendelijke woorden gezegd worden.

Nico mompelt welterusten en gaat de kamer uit, ontevreden dat het zo gelopen is. Eigenlijk moesten ze meer aan hem overlaten. Hij is geen baby meer. Maar toch... tegen vader opboksen kan hem niet zoveel schelen. Dat moeder verdrietig is, vindt hij heel erg. Misschien slaapt ze vannacht wel slecht omdat ze erover blijft doortobben. En dan neemt Nico een besluit. Straks zal moeder wel komen. En dan zal hij haar iets van hun plannen vertellen. Hij zal vragen of moeder een geheim kan bewaren. Hij zal zeggen dat ze nergens ongerust over hoeft te zijn. Ge-spannen wacht hij tot de deur opengaat. Maar de deur blijft dicht. Moeder gaat regelrecht naar de grote slaapkamer.

52

5. De verdwenen proefwerken

Agent Voskamp rijdt de witte Volkswagen met het blauwe zwaailicht voor het politiebureau. Hij stapt uit en gaat naar binnen.

„Nog schokkende dingen gebeurd?” vraagt de rechercheur, die aan z'n bureau zit.

„Nou, schokkend niet, wel vreemd. Ik sprak dokter Rutgers. Gisteravond laat, ongeveer kwart over tien is aan de Goorsteeg een oude man in de sloot gevallen. Hij was op bezoek geweest bij de burelen en is op de terugweg waarschijnlijk uitgegleden. 't Scheelde niet veel, of hij was verdronken. Dokter Rutgers heeft hem voor alle zekerheid laten opnemen in het Juliana-ziekenhuis.”

„En wat is het vreemde nu?” vraagt de rechercheur. „Je denkt toch niet aan moord, of misschien zelfmoord?”

„O nee, 't was een ongeluk, daarvan ben ik overtuigd. Maar 't gekke is, die man schijnt er door twee schooljongens uitgehaald te zijn. Ze hebben daarna in dat kleine café de dokter opgebeld. Maar ze wilden hun namen niet noemen. Tegen de dokter niet, en ook niet tegen de familie van de oude man, die de jongens natuurlijk graag achteraf zou bedanken, of belonen. Nu vraag ik me af: wat doen twee schooljongens zo laat op de avond op die verlaten Goorsteeg en waarom mocht niemand weten hoe ze heten, als het toch een eerlijke zaak was? Je zou zeggen: jongens gaan er prat op dat ze iemand het leven gered hebben.”

„Inderdaad,” stemt de rechercheur toe, „dat is eigenaardig. Als het drie jongens geweest waren, wist ik het wel.”

„Precies,” zegt agent Voskamp. „En waarom zouden het niet twee van de drie jongens zijn?”

53

een briefje door te geven.

In de pauze klimmen Nico en Rudi op het hek van de school en zetten zich in afwachting neer. Mark staat voor hen en steekt zo gewichtig een rede af, of hij minstens de president van Amerika is. „Mannen, ik heb verblijvend nieuws voor jullie. Mijn vader...”

Nico valt hem in de rede. „... heeft ingezien dat zijn zoon trouwe vrienden heeft. En aangezien trouw beloofd moet worden, kent hij hun een wekelijks bedrag toe. Hoeveel is het, Mark?”

Mark gaat onverstoort verder: „Mijn vader heeft een nieuwe fiets gekocht.”

Rudi lacht honend. „En noem je dat verblijvend nieuws voor ons? Je zult je vader bedanken!”

Mark glimlacht zelfvoldaan. „Zijn wij verlegen om een vervoermiddel of niet?”

„En nu wou je zeker beweren dat je vader die nieuwe fiets aan ons uitleent voor tochtjes op vrije middagen,” spot Nico. „Geloven we direct, hoor. We binden de kindervragen eraan. Daar mag jij dan in zitten.”

Mark blijft glimlachen. „Jullie zijn heel wat minder intelligent dan ik dacht,” doet hij teleurgesteld. „Als mijn vader een nieuwe fiets koopt, is er namelijk een oude overcomplete. Die mag ik hebben. En aangezien mijn vader altijd heel degelijke fietsen heeft, zouden we er best bijvoorbeeld op Hemelvaartsdag met z'n drieën op naar de Goorsteeg kunnen gaan. Er is niet bij gezegd dat ik hem op vrije middagen niet gebruiken mag, en voor alle zekerheid heb ik het ook maar niet gevraagd. Misschien kunnen we de hele dag gaan, en brood meenemen. Dan hebben we tijd genoeg om een hele villa te doorzoeken.”

„Met z'n drieën op één fiets?” twijfelt Rudi. „Idioot toch, dat wij op vrije middagen de fiets thuis moeten laten.”

Maar Nico knikt. „Ik vind het nog zo gek niet. Die kar houdt dat natuurlijk geen weken uit. Maar dat is ook niet nodig. Eén keer

55

„Ook dat is mogelijk. Houd die knapen een beetje in de gaten. En 't kan ook geen kwaad, als je nu en dan over de Goorsteeg rijdt. Er woont daar nog een heel goeie kennis van ons.”

„Daar hebben we anders een hele poos niets van gemerkt.”

„Nee, die zit hier of daar pot te verteren. Wacht maar tot z'n geld op is. 't Is me opgevallen dat kerken en scholen met rust worden gelaten als hij ondergedoken is.”

Verrast kijkt de agent op. „Verdenkt u dan die jongens niet meer?”

„Het zou kunnen dat ze met die man onder één hoedje spelen. Ik heb nooit zo erg aan hun schuld geloofd. Maar dat ze bij nacht en ontij door die donkere Maanderbuurt zwerven, maakt ze wel weer verdacht, als zij het geweest zijn tenminste. 't Leken me wel eerlijke jongens. Maar de macht van het geld is groot. Wie weet wat die man ze geboden heeft als ze wat dingetjes uit een kerk wilden halen.”

„Waarom laat u geen huiszoeking doen bij die kerel?”

„Ik betrap hem liever op heterdaad. Hij zal trouwens heus geen collecteschalen en dergelijke in de vensterbank hebben staan, zo slim is hij wel. Eigenlijk verwacht ik dat hij vandaag of morgen een grote slag slaat. Zulk soort is op den duur niet tevreden met vijftienwintig gulden uit een offerblok, of met zilveren voorwerpen, die hij niet overal kwijt kan. Laten we nog maar even afwachten.”

Die morgen komt Mark laat op school. Hij kan meteen doorlopen naar zijn plaats. Er is geen tijd meer voor contact met zijn vrienden. Dat spijt hem verschrikkelijk, want hij heeft daverend nieuws. Tevergeefs probeert hij onder de les het met gesaren aan hun verstand te brengen.

„Laat maar, Mark,” zegt meneer Jonker. „Ze zijn blijkbaar niet snugger genoeg voor jou. In de pauze heb je gelegenheid genoeg. Als je tenminste niet binnen moet blijven.”

Als het riskert Mark niet, en daarom ziet hij er maar van af om

54

naar het kasteel van die knipoog is waarschijnlijk voldoende.”

„En hoe weet je zeker dat die man niet thuis is?” aarzelt Rudi nog. „En of er niemand anders is, een vrouw, of een huishoudster of zo...”

„Hij ziet er nogal verzorgd uit! Nee, die man woont alleen, dat geef ik je op een briefje.”

Rudi geeft het nog niet op. „En als hijzelf thuis is! Je zult naar binnen klimmen en ineens voor z'n neus staan. Slaat je misschien met een catechisatiebus op je kop?”

„Dan weet je meteen dat je aan het goeie adres bent,” lacht Mark.

„Nou, als het dan jouw hoofd maar is,” moppert Rudi, „dan vind ik het best.”

Nico schudt z'n hoofd. „Wat zijn we toch slim,” zegt hij vaderlijk. „We bellen of kloppen gewoon eerst aan. Als er niet opengedaan wordt, is er niemand thuis.”

„En als er wel opengedaan wordt? Wou je dan vragen of hij wel eens in de consistorie van de Salvatorkerk is geweest?”

„Nee sukkel, dan kunnen we toch om kranten vragen. Of we hebben dorst. Een beetje water weigert niemand. Ondervrijl kijken we goed rond. En niet verbaasd doen als je een collecteschaal ziet staan.”

„Nee, ik leg er een dubbeltje op, is 't nou goed!” bromt Rudi, verontwaardigd dat hij voor achterlijk wordt aangezien.

Dan gaat de bel, en ze hollen naar binnen, weer vol goede moed voor het slagen van hun plan.

Meneer Jonker kijkt ze onderzoekend aan als ze langs hem heen de klas ingaan. „Kan het allemaal door de beugel?” vraagt hij. Nico wordt wrevelig. Weer iemand die hen niet helemaal vertrouwt. „Maak u maar niet ongerust,” zegt hij brutaal. „'t Kon wel eens beter zijn dan u denkt.”

„Laten we het hopen,” zegt meneer droog. „Voor Frans staan jullie alle drie onvoldoende. Ik weet niet of dat bij het betere hoort.”

56

„Eén-nul,” hitst Mark. „Nou jij weer, Niek!”

Die onvoldoende voor Frans is amper tot Nico doorgedrongen. Maar als ze hun proefwerk terugkrijgen van meneer, met het verzoek het thuis te laten ondertekenen, schrikt hij toch. Dat geeft weer een boel gezeur. Over een poos zal hij leren tot de stukken eraf vliegen. Maar eerst die man! Eén geluk dat vader vandaag op reis is, en pas laat thuiskomt. Maar als Nico gedacht heeft dat moeder zonder meer haar naam zou zetten onder het rood-doorstreepte werk, dan vergist hij zich toch.

„Wacht maar tot vader er is,” zegt ze kortaf.

„Vader komt toch pas heel laat en ik moet het morgen mee-brengen.”

„Dan kun je mooi de hele avond Frans maken,” vindt moeder.

„Jouw manier van doen bevalt me helemaal niet. Dat moet eens uitgepraat worden, en ’s morgens heeft iedereen haast. Dan komt er niet van.”

‘t Is halfelf als vader moe in een stoel zakt. Verwonderd ziet hij dat Nico nog op is. „U moet dit even tekenen,” legt Nico uit.

„k Vind het eigenlijk kinderachtig van meneer. ‘t Was een heel moeilijk stuk, de halve klas had onvoldoende.” Gediensig reikt hij vader z’n vulpen.

Maar ook nu gaat het niet zo makkelijk.

„Werk jij de laatste tijd wel hard?”

„Nou, hard,” bromt Nico, „je kunt niet altijd werken. We willen ook wel eens iets anders.”

„Dat begrijp ik best. Maar het mag niet ten koste van je werk gaan. Ik weet niet wat jou mankeert tegenwoordig. Je bent veranderd, en ik kan het geen verbetering noemen. Als je moeilijkheden hebt, kun je bij me aankloppen. Als je geld nodig hebt, of iets doms hebt uitgehaald, heb ik liever dat je het tegen me zegt dan dat je zo onverschillig doet en zo... zo geheimzinnig. Vergeet ook niet dat de politie nog steeds niet weet, wie die diefstallen in de kerken gepleegd heeft. Ik geloof dat jullie onschuldig bent. Maar doe dan ook verder niets dat verdacht is.

58

Maak behoorlijk je huiswerk en vertel waar je heengaat. Wat zijn jullie plannen voor de komende dagen?”

„We willen graag op Hemelvaartsdag de hele dag erop uit. Naar het bos, of... eh... planten zoeken in de polder.”

Vader denkt na. „Wanneer hebben jullie weer een Franse repetitie?”

„Maandag.”

„Goed, ik kan me indenken dat jullie graag de natuur ingaan, als het mooi weer is tenminste. Jij mag donderdag gaan, mits je voor die repetitie een dikke voldoende hebt. En dat kranten-ophalen moet afgelopen zijn. Dat doe je maar in de vakantie. Jullie zwerven me veel te veel ’s avonds bij de straat. Wat je hebt, breng je naar een opkoper, en het geld geef je maar aan dominee Jongsma, voor de zending. Kan ik daarop aan?”

Weer grieft Nico het wantrouwen dat hij in vaders stem meent te horen. Niemand zegt rondtuit: „Jij hebt het gedaan.” Maar ook niemand vertrouwt hem voor honderd procent. Z’n brutale antwoord slikt hij echter bijtijds in. Hij schiet er niks mee op als de tocht op Hemelvaartsdag hem verboden wordt. Ba, je trekt altijd aan het kortste eind.

„Nou?” informeert vader.

„Ja vader,” zegt hij dan gehoorzaam, „als Rudi en Mark het goed vinden. ‘t Zijn hun kranten ook.” Intussen voelt hij zich een machteloze, kleine jongen. Wacht maar, als ze straks die dief hebben opgespoord!

Elk vrij ogenblik, tot in de pauze op school toe, repeteren de jongens hun Frans.

„k Ben de helft vergeten,” zucht Mark.

„Je zult de helft bedoelen die je nooit geleerd hebt,” corrigeert Rudi. „Vooruit: helemaal niet: pas du tout. Hoeveel: combien. Huiswerk: les devoirs...”

Als ze dinsdag hun proefwerk inleveren, zijn ze tamelijk tevreden, maar toch niet helemaal zeker van zichzelf. Er hangt zoveel

39

vanaf deze keer. Ook Mark en Rudi moeten thuisblijven als ze geen voldoende hebben. De telefoon heeft z’n plicht weer gedaan.

„Meneer,” vraagt Nico beleefd, „zou u het alstublieft vanavond willen nakijken? Als het voldoende is, mogen we Hemelvaartsdag de hele dag weg, anders niet.”

Meneer knikt. „Ik wil wel meewerken,” zegt hij, met de nadruk op ik.

Die avond brengen ze de kranten weg. Ze kunnen het onmogelijk opbrengen om te gaan leren.

„Ik heb zo’n idee dat een Fransman nog niet horen zou dat Frans m’n moedertaal niet is,” verzekert Mark.

Voor donderdag hebben ze natuurlijk geen huiswerk en vrijdag is nog zo’n eind weg. Ze bepakken de kindervagen zo hoog met kranten, dat je kreunt onder de vracht. Evengoed moeten ze verscheidene keren heen en weer rijden. Twaalf gulden vijftig krijgen ze ervoor. „Dat is de man ruim vier gulden,” rekent Mark uit.

Nico wordt woedend. „Dat moet je nodig hardop zeggen, dan weet morgen het hele dorp het. Je weet drommels goed dat dat geld niet voor ons is.”

„k Heb er anders hard genoeg voor gewerkt,” plaagt Mark.

Rudi verwondert zich over het feit dat Mark nooit kwaad wordt en Nico altijd direct op de kast zit.

Op de terugweg lopen ze bij dominee Jongsma aan om het geld af te geven. „Kan die een klein hondje kopen om de kerk te bewaken,” spot Mark. „We zouden toch sparen voor een hond?” voegt hij er haastig aan toe als Nico alweer wil uitvallen.

De volgende morgen gaan ze bijtijds naar school. Misschien is meneer Jonker ook vroeg. Ze weten wel zeker dat hun werk in orde was, tenminste... Als meneer nu gaat letten op alle vergeten komma’s en verbindingstreepjes... Die Fransen zijn daar zo royaal mee.

60

't Schoolplein is nog bijna leeg als ze aankomen. En daardoor heeft de conciërge hen meteen in de gaten. „Jullie moeten direct bij meneer Jonker komen,” zegt hij. „En ik zou maar geen geintjes maken, hij is knap uit z'n hum.”

Verbaasd, maar toch niet ongerust, gaan ze naar binnen.

„M'n geweten is brandschoon,” verzekert Mark. „We zijn niet in een toren geklommen, hebben hard gewerkt en niet van elkaar afgekeken... wat ons betreft kan meneer in z'n zonnigste humeur zijn.”

Maar meneer zet een gezicht van: jongens, nou begin ik er genoeg van te krijgen. „Ik heb tot nu toe in jullie willen geloven,” zegt hij, „ook toen jullie zo veranderden. Jullie hollen achteruit wat je werk betreft, jullie doen geheimzinnig. Ik heb gedacht: iedere jongen heeft wel eens een periode waarin hij het moeilijk heeft met zichzelf, 't zal wel overgaan. 'k Was zelfs van plan de proefwerken wat mild te beoordelen. Ik gun het jullie om een hele dag de natuur in te gaan. Maar nu weet ik het niet meer. Sinds jullie bezoek aan de Salvatorkerk gebeuren er vreemde dingen.”

Niet-begrijpend kijken de jongens naar elkaar en naar meneer. „Is er weer iets gestolen in de Salvatorkerk?” vraagt Nico. „We zijn er echt niet geweest. Catechisatie is er nooit in de week van Hemelvaartsdag.”

„O, maar,” valt Rudi hem in de rede, „we zijn wel naar dominee Jongma geweest, en die woont naast de kerk.”

„We zullen in het vervolg kerken moeten vermijden,” verkondigt Mark, „dat is beter voor onze reputatie.”

„Jullie praten te veel,” zegt meneer Jonker. „Jullie doen me te verdedigend, terwijl je helemaal nog niet weet wat er aan de hand is. Er is inderdaad iets verdwenen. Maar het heeft niets met de kerk te maken.” Hij wacht even. De spanning is voelbaar. Dan gaat hij verder: „Verdwenen is... mijn tas met proefwerken!”

De jongens kunnen van verbazing eerst geen woord uithen-

61

gen. Als gewoonlijk is het Nico die het eerst losbarst. „Dacht u nu heus dat we zo kinderlijk zouden zijn om te denken dat zo iets hielp? Mijn vader zal eerst zeker willen weten dat het proefwerk goed is. En hun vaders precies zo.”

Mark knikt. „Nou en of,” bevestigt hij. „Wat zulke dingen betreft kon het wel een drieling zijn. Alles doen ze net eender.” „Onze proefwerken waren goed,” betoogt Rudi met klem. „We hebben ons een hoedje geleerd en we hadden er helemaal geen belang bij ze te verdonkeremanen.”

Meneer zucht. „Dat heb ik me allemaal ook voorgesteld. Maar zeg nu zelf: geld kan iedereen gebruiken. Maar wie heeft er iets aan proefwerken? En die tas had z'n beste tijd gehad, daar kon het ook niet om begonnen zijn.”

„Bent u hem niet verloren?” vraagt Mark hoopvol.

Meneer schudt zijn hoofd. „Dat is praktisch onmogelijk. Vergeten, dat zou nog kunnen. Maar dan moest ie toch ergens zijn. Ik heb de hele tijd geprobeerd te reconstrueren hoe gisteren alles gegaan is. Heb ik m'n tas achter op de fiets gedaan en hem er thuis weer afgehaald? Soms weet ik zeker van wel. En dan weer twijfel ik. Je doet zulke dingen zo automatisch. 's Avonds sluit je bijvoorbeeld de deur. En als je in bed ligt en je afvraagt of je het gedaan hebt, weet je het niet zeker.”

„Weet uw vrouw het niet?” vraagt Rudi, „of iemand anders?”

„Nee, och, wie let daar nu op! Als ik thuiskom, tijd ik altijd mijn fiets het portaal van de flat binnen. Dan zet ik mijn tas op de trap, breng de fiets in de kelder, pak de tas weer op en ga naar boven. Ik zou niet weten waarom ik dat nu niet gedaan zou hebben. 'k Heb wel even staan praten met een buurman, die aan het verhuizen was. Maar die is nu weg. Aan hem kan ik dus niet vragen of ik een tas bij me had of niet. Hij had trouwens wel iets anders om op te letten. Nou, toen heb ik eerst wat karweitjes gedaan en heb een poosje naar de televisie gekeken. Corrigeren doe ik meestal laat, dan is het rustig in de flat. En toen miste ik mijn tas. 'k Ben nog naar school geweest, en naar de conciërge.

62

Zonder resultaat. 't Was dus geen grapje van jullie?”

„Nee meneer!” verzekeren de jongens om strijd. „Zo iets zouden we helemaal geen grapje vinden.”

„Nou, ga nog maar even naar buiten,” zegt meneer moe. „Ik begrijp er niets van.”

Mark is de enige die opgewekt blijft. „Gaan we achter deze dief ook aan?” vraagt hij. „Dat is natuurlijk wel moeilijk, omdat we geen signalement hebben. Maar we zijn nu geen beginnelingen meer.”

„Nee,” zegt Nico grimmig, „we zijn een paar doorgewinterde sufferers, die niet eens kans zien hun onschuld te bewijzen. Ik ben nog liever ergens echt schuldig aan dan dat je de hele dag staat tegenover mensen die je niet helemaal vertrouwen.”

„Nou, pleeg dan een kraakje,” raadt Mark. „Je ergens schuldig aan maken is helemaal niet zo moeilijk.”

Nico schudt z'n hoofd. „Als we deze week de zaak niet oplossen, ga ik naar agent Voskamp,” zegt hij. „Misschien hadden we al eerder alles moeten vertellen.”

Als hij naar huis loopt, fluit hij niet. Hij heeft er geen idee van of ze nu morgen zullen mogen. Als meneer Jonker kon zeggen: „Ik ben mijn tas verloren,” dan waarschijnlijk wel. Maar nu... 't is allemaal zo geheimzinnig, zo verdacht.

„Dag jongen,” zegt moeder vriendelijk, „viel het cijfer mee? Moet ik stapels brood klaarmaken?”

Nico vertelt het verhaal. Even kijkt moeder hem onderzoekend aan. En in dat even voelt Nico de onuitgesproken vraag: weten jullie er meer van?

„We hebben niets uitgehaald, als u dat soms denkt,” zet hij z'n stekels op. „En mogen we nu morgen? We hebben enorm ons best gedaan op dat proefwerk, dat geef ik u op een briefje.”

„Aan vader vragen,” vindt moeder.

En vader zegt nee! „Ik wil een proefwerk zien, met een cijfer eronder dat voldoende is. Dat was afspraak. Gebeurt dat niet, dan blijf je morgen thuis.”

63

„Denkt u dat wij iets met die tas uitgehaald hebben?” vraagt Nico bitter.

„Ik denk helemaal niets. Ik wil me alleen aan de afspraak houden. Jij hebt de laatste tijd met de muts naar je werk ge-gooid. Zolang ik geen betere resultaten zie, worden er geen privileges verstrekt.”

Die avond, als Nico al in bed ligt, gaat de telefoon. Hij hoort vader praten en lachen. Dan gaat de gangdeur open en vader roept onder aan de trap: „Niek, ben je nog wakker?”

Nico staat al naast zijn bed. „Telefoon voor je!” Koortsachtig vraagt Nico zich af wie dat nu kan zijn. Mark, met een idioot plan? Maar nee, daar zou vader hem heus niet voor roepen.

't Is meneer Jonker. „Nico,” zegt hij hartelijk, „ik moet even mijn excuus maken. De tas is terecht. 'k Heb jullie wel niet openlijk beschuldigd, maar ik vond het wel verdacht dat die proefwerken verdwenen waren, nu er voor jullie zoveel van afhing.”

„Waar was hij, meneer?” vraagt Nico opgewonden.

„Dat kun je nooit raden,” lacht meneer. „Hij staat op het ogenblik in Roermond.”

„Hé?” ontsnapt Nico.

Moeder schudt haar hoofd over zoveel onbeleefdheid. Nico ziet het niet. Hij heeft alleen aandacht voor de uitleg van meneer Jonker.

„'t Is heel eenvoudig,” zegt die. „Mijn buurman was aan het verhuizen. Zoals gewoonlijk heeft mijn tas even op de trap van de flat gestaan, terwijl ik mijn fiets wegbracht. En in die tijd hebben de verhuizers hem meegepikt. Ik werd zojuist opgebeld. Vrijdag komt ie met de lege verhuisauto mee terug. Als het kon zou ik vannacht de proefwerken nog nakijken, maar dat is onmogelijk. 't Is buiten mijn schuld. Maar ik had niet mogen denken dat jullie er iets mee te maken hadden. Ik hoop dat we even goed vrienden blijven.”

Nico wordt helemaal warm vanbinnen. „Ja... ja meneer... na-

64

tuurlijk," hakt hij.

„Mooi zo, dan bel ik nu je vrienden nog even. Welterusten. Of de tocht morgen doorgaat, hangt natuurlijk van je ouders af.“
Haastig, over zijn woorden struikelend, brengt Nico verslag uit aan vader en moeder. „Mogen we?“ smeekt hij. „Ik weet wel zeker dat het proefwerk voldoende was. Heus, geloof u me nou. Als het niet zo is, dan . . . dan zal ik een heel jaar binnenblijven.“

„Liever niet," lacht moeder.

Vader denkt na. „Aan de ene kant ben ik geneigd ja te zeggen," peinst hij hardop. „Aan de andere kant . . . er is nog geen brood klaargemaakt . . .“

„Doe ik zelf," zegt Nico vlug. „En ik hoeft er niks op," voorkomt hij een: „Ja, dat kennen wel!" Hij heeft namelijk nog eens een keer een stapel brood klaargemaakt en meegenomen en in gedachten alle voorradige ham erop gedaan.

„Luister eens," zegt moeder, „ik weet iets beters. 't Is nu al laat. Dat zou dus worden: laat naar bed en vroeg op. Als we nu eens tussen de middag heel vroeg eten en jullie nemen brood mee voor zes uur. Dan mag je wegblijven tot het donker wordt en is de dag net zo lang als bij vroeg weggaan en voor het avondeten weer thuis.“

En zo wordt besloten. „Mag ik dan de jongens nog even bellen of zij ook mogen?" vraagt Nico.

„Dat doe ik wel," beslist vader. „Ga jij nu maar gauw naar bed. Welterusten.“

Voor de tweede keer die avond kruipt Nico in bed, nu heel wat prettiger gestemd dan straks. Een verdenking is van hen af. De andere . . . misschien morgen al, wie weet. Alleen, daar zal niet zo'n simpele oplossing voor zijn. De vermiste voorwerpen zullen echt niet per ongeluk door een verhuizer meegenomen zijn.

65

Hij haalt z'n Franse boekje uit z'n blouse. „Ik ga hardop zitten leren. Kunnen jullie je winst mee doen.“

En dan rijden ze door de zonnige middag. 't Gaat prima. „k Heb 'm eerst een beetje gesmeerd," zegt Mark. „Hij loopt goed, hè? Kunnen we nog een boel plezier van hebben.“

„Nou stil," zegt Rudi, en hij begint ijverig te dreunen. „J'ai coupé l'herbe. Ik heb het gras gesneden. Je suis allé à la gare. Ik ben naar het station gegaan.“

Nico zegt het na en weldra doet Mark ook mee. Ze overhoren elkaar en verenigen zo het nuttige met het aangename.

En wie gooit er dan roet in het eten? De politie natuurlijk. Als ze met een flink vaartje een helling afsuizen, rijdt een witte Volkswagen hen voorbij. Even verder stopt die. Eruit stapt . . . agent Voskamp. „Halt, afstappen. Wat jullie daar doen is levensgevaarlijk, en verboden ook.“

67

6. Een vreemde Hemelvaartsdag

Om één uur vertrekken ze die middag. Nico heeft zijn botanische trommel omgehangen. Hij heeft hetzelfde gevoel als bij het ophalen van oude kranten: 't is niet helemaal eerlijk. Goed, ze zullen wel met dotterbloemen of zo iets thuiskomen en hij zal ze netjes drogen. Maar hij doet of dat hun doel is en dat is niet waar. Onderweg praat hij erover met Rudi, als ze samen naar Marks huis lopen.

Rudi vindt het niet zo erg. „Naderhand leggen we alles uit," zegt hij, „en dan zullen ze best begrijpen dat het niet anders kon. Als we de misdadiger geboeid en wel op het politiebureau afleveren is iedereen alleen maar vol bewondering.“

„Ik zie het nog niet," twijfelt Nico. „We kunnen hoogstens aanwijzingen geven als er werkelijk gestolen voorwerpen in dat huis te vinden zijn. Daar komt Mark. We moeten maar lopen tot we een beetje buitenaf zijn.“

Mark straalt van trots. „Hoe vinden jullie hem? Alles zit eraan en erop, tot een achterlichtje toe. En het brandt nog ook.“

„Dan zullen we 's avonds ook nog een keer weg moeten," spot Nico. „Zeg, laten we toch maar opstappen. Naast een fiets lopen staat zo knullig. 't Is het beste als Mark op het zadel gaat zitten. Dan blijft de boel in evenwicht.“

„Ik ben anders al minstens vijf pond afgevallen van deze zenuwslopende geschiedenis," protesteert Mark. „En dan moet ik zeker de hele tijd trappen!“

„Hoeft niet," kalmeert Nico. „Ik neem plaats op de bagagedrager. Als jij moe wordt, trek je je benen op en dan trap ik verder. Rudi, jij op de stang.“

„Niet gek," vindt Rudi. „Dan heb ik allebei m'n handen vrij.“

66

„We hebben nergens een bordje gezien," zegt Mark onschuldig. De agent kijkt hem doordringend aan. „Er is ook nog zo iets als goed nadenken," blaft hij. „Als je daartoe in staat bent, tenminste. Voorts wordt iedere Nederlander geacht de wet te kennen.“

„Staat het daar dan in?" verbaast Mark zich.

„De grondwet van het verkeer luidt: Het is iedere weggebruiker verboden zich op een weg zodanig te gedragen, dat de vrijheid van het verkeer zonder noodzaak wordt belemmerd of de veiligheid op de weg in gevaar wordt gebracht of redelijkerwijze is aan te nemen, dat de veiligheid op de weg in gevaar kan worden gebracht," zegt agent Voskamp plechtig.

„Ik begrijp het niet," houdt Mark vol. „We nemen veel minder ruimte in dan wanneer we elk een fiets hadden. Dit lijkt me veel veiliger. Bovendien zijn we heel nuttig bezig.“

„Wat voeren jullie uit?"

„We maken huiswerk," zegt Rudi ijverig. „We zijn veel harder opgeschoten dan anders, is het niet jongens?"

„Nou!" verzekeren de anderen. „We gaan minstens twee punten vooruit.“

„Sjonge, zal die onderwijzer van jullie even blij zijn! Maar het lijkt me zo dat het even goed gaat als jullie aan de kant in het gras gaan zitten. In elk geval verbied ik jullie om met z'n drieën op één fiets te zitten. Ik zal er nu nog geen werk van maken. Een tweede keer loopt het niet zo goed af. Wees gewaarschuwd. O ja, nog iets: jullie houden van de natuur, hè?"

De jongens knikken.

„Dan zou ik maar niet naar de Goorsteeg gaan. Dat is echt niet het mooiste gedeelte van onze omgeving. En ik denk ook niet dat er deze keer mensen in het water liggen.“

Mark staart de agent in opperste verbazing aan. „Mensen in het water? Worden we behalve van diefstal soms ook verdacht van moord?" vraagt hij. „Staat er in de wet niet een stukje over vals beschuldigen? Ik heb zo'n idee dat dat ook niet mag. Op

68

mijn erewoord, ik heb nog nooit iemand in het water zien liggen. Behalve in het zwembad dan.”

Nico laat Mark het woord doen. Die heeft de minste kans dat hij zich verpraat. Ze hebben hem alleen verteld dat ze in het cafeetje geweest zijn en hun man niet hebben gezien. Maar intussen gaat hij koortsachtig na of de agent iets kan weten, of dat hij alleen maar probeert iets te weten te komen. Misschien zijn agenten toch slimmer dan hij dacht.

De agent loopt naar zijn wagen. „Gaan jullie maar zoet naar het hertenkamp,” zegt hij, „of de eendjes voeren. En bemoei je niet met mensen die het met de wet niet zo nauw nemen.”

Handig keert hij de Volkswagen op de vrij smalle weg en rijdt dan in de richting vanwaar hij gekomen is.

Mark kijkt hem met open mond na. „Die weet nog meer dan wij,” zegt hij met ontzag.

„Ik wou dat ik wist hoeveel hij weet,” peinst Nico hardop.

„Mannen, de tijd dringt, opstijgen maar weer. Ik ga achterstevoren zitten, dan zie ik het witte gevaar bijtijds aankomen. Ruud, waar waren we gebleven?”

„We gaan nu het werkwoord slapen vervoegen,” zegt Rudi. „Je dors, tu dors, il dort, let op de t, nous dormons, vous dormez, ils dorment...”

Op dezelfde manier als straks rijden ze verder. Voor en achter hen ligt de weg rustig en verlaten. Eén keer rijdt een bestelwagen hen voorbij en één keer een groene Daf. En dan schiet opeens uit een zijweg de politiewagen te voorschijn.

„Die is een eindje omgereden,” sist Nico. „Wat een gemene truc.”

De agent stapt uit en kijkt op zijn horloge. „Twee van jullie neem ik zover mee,” zegt hij kortaf. „De derde fiets naar huis. Om twee uur melden jullie je op het politiebureau, nadat je thuis verteld hebt dat jullie voorlopig niet terug zijn. Jij en jij in de auto.” Hij wijst op Mark en Rudi.

Mark voelt er niets voor. „’t Is mijn fiets!” protesteert hij.

69

Ja, dat begrijpt Nico wel. Maar daar denk je gewoon niet bij na als je met je vrienden iets doet. Wie weet nou dat het zo zal lopen? Wacht maar, over een poosje zal hij alles uitleggen, misschien al heel gauw. Haastig zoekt hij twee potloden. Alle kans dat ze deze keer strafwerk moeten maken, en met een beetje handigheid kun je er twee tegelijk schrijven.

Maar er gaat iets heel anders gebeuren. Tot hun grote verbazing moeten de jongens in de witte Volkswagen stappen. Met z’n drieën achterin.

„Is dat niet gevaarlijk?” informeert Mark onnozel. „Als er iets gebeurt, kunnen we nergens heen.”

„Er gebeurt niets,” zegt agent Voskamp. Hij schuift achter het stuur, en een andere agent komt naast hem zitten. „We worden wel bewaakt,” spot Nico. „Mogen we ook weten waar we heengaan?”

„Tuchthuis,” zegt Rudi somber.

„Meneer,” waagt Mark, „mag ik nog even m’n tandenborstel halen?”

De agenten zeggen niets. En dan zwijgen de jongens ook maar. Zo is er geen aardigheid aan. Benauwd voelen ze zich niet. Zo erg was het niet wat ze gedaan hebben. Na een poos rijdt de auto het zandpad op dat naast de hei ligt.

„Hier mogen niet eens auto’s rijden,” zegt Nico verontwaardigd.

„Politieauto’s mogen overal,” verklaart agent Voskamp. „Het zal jullie straks duidelijk worden waarom we wel hierheen moesten gaan.”

De jongens zijn echt niet achterlijk, maar hier snappen ze niets van.

Als eindelijk de auto stopt, lijken ze wel aan het eind van de wereld te zijn. Ver uitgestrekt ligt de hei voor hen, omzoomd door donkere bossen.

„Uitstappen,” zegt agent Voskamp. „Jullie zijn ruim twaalf kilometer van huis. Prettige wandeling gewenst. Aan het eind van de middag melden op het bureau. Misschien gaan jullie wande-

71

„Zielig voor je,” vindt de agent. „Alle kans dat ie verbeurd verklaard wordt. Opschieten een beetje. Zo leuk is het niet om op Hemelvaartsdag dienst te doen voor lastige jongens.”

Moeder kijkt verbaasd op als Nico binnenkomt. „Is er iets gebeurd? Of ben je wat vergeten?” Boven begint opeens Margootje te krijsen. Met twee treden gelijk neemt Nico de trap om haar uit bed te halen. ’t Kan nog net. Hij moet nu niet na tweeën voor de hoge heren verschijnen, dan is de boot helemaal aan. Maar wat moet hij tegen moeder zeggen? Met een zwaai zet hij Margootje in de box.

„Kwam je de planten thuisbrengen?” vraagt moeder.

Planten? Nico moet er even over nadenken welke planten moeder bedoelt.

„Nee,” zegt hij met een zucht, „we zijn teruggestuurd.” En dan barst hij los: „Die snertpolitie heeft gewoon de pik op ons. Ze loeren de hele tijd of ze ons niet ergens op betrappen kunnen.”

„Wat is er nu weer?” schrikt moeder.

„Nou, Mark heeft de oude fiets van zijn vader gekregen en daar hebben we met z’n drieën opgezeten. Dat is alles. ’t Was op een stille weg, volkomen ongevaarlijk. En nu kunnen we de hele middag op het politiebureau gaan zitten. Fijne Hemelvaartsdag, hoor!”

„Kregen jullie dan niet eerst een waarschuwing?”

Nico kleurt. „Ja, dat wel. Maar toen die agent weg was, zijn we weer verder gereden. Je kunt toch niet dat hele eind gaan lopen! En toen kwam hij ineens uit een zijweg, die spion.”

Moeder is boos. „Ik verwacht niet dat je een brave Hendrik zult zijn, die nooit iets verkeerd doet. Maar ik verwacht wel dat je het eerlijk toegeeft als je fout bent geweest. En als je wilt dat de politie niet op je let, moet je daar ook geen aanleiding toe geven. Je valt me tegen. Doe dan geen dingen waarvan je weet dat ze verboden zijn. Je begrijpt toch wel dat wij daar verdriet van hebben.”

70

len wel zó prettig vinden, dat je nooit anders meer wilt. Ik heb de hele middag bureaudienst en hoop jullie te ontvangen. Tot ziens!”

De wagen keert en stuift weg, wolken stof opjagend.

De jongens zijn woest. „Dat is het toppunt!” zegt Rudi verontwaardigd. „Aan het kortste eind trekken, noemen ze dat.”

Maar Nico’s gezicht klaart op. „LuiSTER goed,” zegt hij. In de stilte horen ze het ruisen van de wind in de bomen. Maar ook, in de verte, geraas van verkeer. „We moeten hier vrij dicht bij de snelweg zitten,” zegt Nico voldaan.

„Schieten we wat mee op,” bromt Mark. „Gaaf in beide richtingen de verkeerde kant op. We kunnen beter dwars de hei oversteken. Dan komen we nog op de Goorsteeg uit ook. Dat politiebureau staat er morgen ook nog.”

Rudi heeft Nico begrepen. „Je bedoelt liften!” roept hij.

Nico knikt. „Ik vertik het om helemaal naar het bureau te lopen. We liften gewoon tot de eerstvolgende afrit. En dan zien we wel waar we terechtkomen. Je kunt iedere keer een andere auto nemen. Al moeten we via Groningen of Maastricht, we komen een keer thuis. En als ’t een beetje later wordt, kun je altijd je enkel verzwiikt hebben.”

„Dat zal ik dan wel doen,” belooft Mark. „Dan moeten jullie me dragen. Snappen die agenten direct dat we niet vlugger vooruit konden komen.”

Opgewekt gaan ze op weg. ’t Is net een schaakspel, denkt Nico. Dit is weer een goeie zet voor ons.

Inderdaad, met twintig minuten zijn ze op de autosnelweg. „Eigenlijk mag je hier niet liften,” aarzelt Rudi.

„Er mag zoveel niet,” zegt Nico luchtig. „We zijn ontvoerd, en door twee onverlaten in een onherbergzaam oord neergezet.”

„En we hebben sinds de laatste keer geen eten gehad,” vult Mark aan.

„Kom mee,” zegt Nico, „hier vlakbij is een tankstation. Daar hebben we de meeste kans. Of anders bij het motel, maar dat is

72

verderop. Dat Goorsteeg-plan zullen we voor vanmiddag uit ons hoofd moeten zetten, al is het wel om uit je vel te springen. Hier vandaan via de Goorsteeg naar het bureau te lopen is niet te doen. Misschien mogen we vanavond nog, hoewel ik erg bang ben van niet. Als het niet anders kan ga ik morgenmiddag even alleen naar die villa. Er moet nu toch een eind komen aan deze geschiedenis."

"Ik wil eerst een poosje rusten," klaagt Mark. "Als we nu achter die struiken gaan liggen, kunnen we ongezien het verkeer bespieden en de auto nemen die ons lijkt. 't Is toch zeker nog veel te vroeg! Je zult om vier uur al op dat bureau zitten!"

"Een klein poosje rusten," stemt Nico toe. Soezerig liggen ze tegen een schuin walletje, waar bovenop struiken staan. Er is weinig verkeer, midden op de dag.

"Vanmorgen zal het wel drukker geweest zijn," peinst Rudi hardop. "En vanavond komen de dagjesmensen terug. Zullen we maar tot zolang wachten? Daar komt een auto tanken." Maar 't is een lelijk eendje, en daar wil Mark bestid niet in. "Als we toch per auto gaan, wil ik in een echte," zegt hij.

Rudi knikt. "Gelijk heb je. Zo wil ik niet in een Saab. Die prutelt zo akelig. Net of je altijd uit z'n hum is."

"En ik ga niet met een vrachtauto," vult Nico aan, "dat is beneden mijn stand."

En dan stopt er opeens een auto half achter het benzinestation. Vreemd is dat. Wie gaat daar nu staan? Gebogen sluipen de jongens erheen en gluren door de struiken. En wat ze dan zien, is zo onverwacht, zo ongelooflijk, dat ze hun adem inhouden. Achter het stuur van de auto zit een man. Hùn man!

"Houdt je gedeukt," commandeert Nico. "Wie weet wat die vent van plan is, maar veel goeds zal het wel niet zijn."

"In een auto nog maar liefst," zegt Rudi verbluft. "Gestolen natuurlijk. Straks het nummer opnemen. Nu zo min mogelijk bewegen."

Geboid kijken de jongens naar wat de man doet. Hij haalt een

73

nylonkous uit zijn zak en trekt die over zijn hoofd. Daarna kijkt hij in een spiegel. Hij schrikt blijkbaar van zichzelf, rukt de kous weg en gaat aan het werk met een donkere bril en een vals snorretje. De jongens kijken elkaar aan. Ze beginnen het te begrijpen. Een auto, een man die zich vermomt en een tankstation in de buurt... Dat betekent een overval. Fluisterend overleggen ze. "Laten we hem intekenen met z'n drieën," zegt Mark opgewonden. "Hij is nergens op verdacht. We kunnen hem makkelijk baas."

Nico schudt zijn hoofd. "Je kunt niet tegen hem zeggen: je wou zeker een overval gaan plegen. 'k Geloof niet dat het verboden is een vals snorretje aan te plakken. Hij kan wel beweren dat hij voor clown moet gaan spelen op de verjaardag van zijn neefje. Nee, we moeten hem op heterdaad betrappen en toch niet te veel risico nemen. 't Zou de eerste keer niet zijn dat een pompbediende een klap op zijn hoofd kreeg die te hard aankwam. Daarom is het het beste dat één van ons naar het motel gaat om de politie op te bellen. Een moet zien onder de auto te komen en een band lek te steken en een moet heel onschuldig het kantoorje binnenwandelen als die vent er ook is. Dan blijkt gauw genoeg wat hij van die pompbediende moest. We kunnen niet kiezen wie wat zal doen. Rudi is als kleinste het meest geschikt om onder de auto te kruipen. Ik kan harder lopen dan Mark en zal naar het motel moeten. Mark, wees in vredesnaam voorzichtig. Hang een geloofwaardig verhaal op over je aanwezigheid en handel naar omstandigheden. Werk hem desnoods met een smoesje naar buiten. Met een leuke band kan hij toch niet ver weg komen. Rudi, heb je een mes?"

"Nou en of," zegt Rudi grinnig. "Het zal me een waar genoegen zijn me te wreken voor het feit dat de misdaden van die kerel in onze schoenen geschoven worden. Kijk nou!"

Tot hun grote schrik zien de jongens dat de man een klein model pistool te voorschijn haalt. Even houdt hij het alsof hij ergens op mikt. Dan stopt hij het met een tevreden grijns weer weg.

74

Het flits door Nico heen dat hij nu een ander plan moet maken. Dat ze bij elkaar moeten blijven. Maar het dringt toch niet genoeg tot hem door. En er is geen tijd voor rustig overleg. "Hij gaat uitstappen," zegt hij gejaagd. "Ik smeet 'm, anders hoort ie me."

Omslachtig laat hij zich zakken, tot hij geen last meer heeft van de ritselende struiken. In gebogen houding loopt hij achter het walletje tot hij bij een bocht komt. Dan rent hij verder over de grote weg. Je mag hier niet lopen. Maar als je een politieauto nodig hebt, is er natuurlijk nergens een te zien. Onder het draven stijgen zijn angst en onrust. Als er iets ergs gebeurt... Hij heeft gezegd dat ze zo moesten handelen. Als Rudi nu eens te vroeg onder die auto kruipt...

Nico ziet in gedachten de man schoppen en trappen. Met zo'n gemeen gezicht ben je tot alles in staat. En Mark... Mocht hij het risico lopen dat er op Mark geschoten wordt? "Laat het niet gebeuren!" bidt hij. "Laat het alstublieft allemaal goed gaan. Om Jezus wil!" Bij al zijn bangheid schaamt hij zich. 't Is Hemelvaartsdag. Maar hij heeft er helemaal niet aan gedacht wat dat betekent. Nu hij in nood zit, heeft hij de Here Jezus pas nodig. Gelukkig zegt de Here Jezus nooit: "Ga nu ook maar weg." Bidden mag je altijd. In de kerk en 's avonds in bed. En ook als je over een snelweg draaft, met het hart kloppend in je keel. Eindelijk is hij bij het motel. Wild smijt hij de deur open, stuift bij de portier binnen en grijpt zonder vragen naar de telefoon. "Nummer politie," hijgt hij.

De portier wijst op de buitenkant van de telefoongids. Hij is niet verbaasd. Er gebeuren nogal eens ongelukken op deze rijksweg en vaak wordt er dan bij hem gebeld om hulp. Nico draait al. Trillend van zenuwen wacht hij. "Hier politie."

"U spreekt met Nico Imminga."

Even blijft het stil aan de andere kant. Dan klinkt het verbaasd: "Met welke?"

"Met... met dezelfde," hakt Nico.

75

"Wel sapperloot, sinds wanneer is er telefoon op de hei?"

Nico hoort de vraag niet eens. "Hoor nou es," smeekt hij, "een vermomde man is bezig het tankstation op de rijksweg te overvallen. Hij is gewapend. U moet direct komen."

"Hoor jij es," zegt de agent dreigend, "als jij de politie voor niks laat uitrukken, loopt het echt niet met een paar uur wandelen af."

En dan wordt Nico razend. "Als die pompbediende vermoord

76

wordt en mijn vriend erbij, is het uw schuld!" schreeuwt hij.
 „Waar ben je?"
 „In het motel op de rijksweg. En schiet nou òp!"
 „Ik zal een overvalwagen laten komen. En ik zal naar dat tankstation rijden. Maar wee je gebeente..."
 Nico heeft de haak al neergesmeten. Hij rent terug. Hij moet naar Mark. 't Was veel te gevaarlijk wat Mark moest doen. Dit is geen situatie waarbij je je er met grappes kunt uittrekken.

Rudi heeft inmiddels kans gezien om, schuivend over de grond, onder de auto te komen. Met welgevallen steekt hij zijn mes diep in de linkervoorband. 't Is gelukkig niet zo'n beste, hij is er zó doorheen. Voor alle zekerheid neemt hij de rechter ook maar. Dan glijdt hij als een slang terug tussen de struiken.
 De man met het snorretje is in het kantoor en praat met de pompbediende. En dan is de beurt aan Mark. Fluitend gaat hij op z'n doel af. Hij ziet er heel wat rustiger uit dan hij zich voelt. Als hij binnenkomt, ziet hij dat de man snel iets wegsteekt. Het paffertje natuurlijk. De pompbediende staat roerloos, met een wit-weggetrokken gezicht en zweetdruppels op zijn voorhoofd.
 „Goeiemiddag," zegt Mark, „kan ik hier een beetje water krijgen? Ik voel me of ik in een week niks gedronken heb. Zeg, tanken hier veel auto's? 'k Wou zien dat ik een lift kreeg. Misschien kan ik hier een poosje wachten. Op een snelweg stoppen ze meestal niet voor je."
 De pompbediende kan geen woord uitbrengen. Maar de man met de snor des te beter. „Niks hier wachten," snauwt hij. „Als ik jou was, zou ik met de meeste spoed maken dat ik weg kwam. En vertel maar tegen niemand dat je op de snelweg liep, want dat is streng verboden."
 Mark denkt koortsachtig na. Als hij blijft, kon die man wel eens erg kwaad worden. Maar die pompbediende alleen met hem achterlaten... dan gebeuren er ook ongelukken. Die man moet eruit, dat is de beste oplossing. Rudi zal wel zo wijs zijn om niet

77

hier of daar als schietschip op wacht te staan.
 „Komt er nog wat van?" vraagt de man dreigend.
 „O, ik wil best gaan," doet Mark luchtig. „Maar niemand zal me kwalijk nemen als ik voor een keer op de snelweg loop. Ik lifte met één auto, die daarginds ergens tegenaan gebotst is. Aangezien hij niet verder kon, moest ik er wel uit. Een geval van overmacht noemen ze dat. De politie was er al gauw en ze hebben me niks verboden. 'k Denk dat ze zo wel hier zijn. Ze hadden het erover dat ze hier spullen wilden lenen." Mark tuurt aandachtig door het raam. Aan de schichtige bewegingen van de man met de snor merkt hij dat zijn verhaal invloed heeft.
 „Even gaan kijken," mompelt die. Dan beent hij met grote stappen in de richting van z'n auto.
 „Moest hij geld hebben?" vraagt Mark vlug.
 De pompbediende knikt. „J-ja," brengt hij uit, „h-hij zei dat hij schieten zou."
 „Deur op slot, en onder de vensterbank op de grond gaan liggen," commandeert Mark. „Ik heb het hele verhaal verzonnen, maar een vriend van me is in het motel de politie gaan opbellen. We hebben gezien dat die vent zich vermomde en dachten direct al dat hij het op dit tankstation had gemunt. En aangezien z'n auto, dank zij een andere vriend minstens één lekke band heeft, zal hij niet ver komen."
 Ze horen het autoportier dichtslaan, daarna het starten van de motor. Maar de man schijnt al gauw door te hebben dat er iets aan de hand is. Weer knalt het autoportier, nu met een hevige klap. Mark richt zich voorzichtig op en ziet de man weghollen. Even wacht hij. Dan doet hij de deur een eindje open.
 „Rudi!"
 Rudi's hoofd komt tussen de struiken door. „Zal ik hem achternagaan?"
 „Niet doen! Hij schiet!"
 Gebukt komt Rudi naar het gebouwtje. „Hoe kun je hem nu laten ontsnappen!" zegt hij verontwaardigd.

78

Mark stuift op. „Ga jij eens met een moordenaar in een kamertje zitten! Jij lag daar goed onder die struiken. Had hem dan beetje gelicht, toen hij langs kwam!"
 Bijna wordt het slaande ruzie. Maar juist op tijd komt Nico binnen. Z'n hele gezicht licht op als hij ze alle drie veilig bij elkaar ziet. „We kunnen nu alleen op de politie wachten," zegt hij, als hij het verhaal gehoord heeft. „Op een onzichtbare vijand afgaan heeft geen zin. En aangezien hij gewapend is, is het nog gevaarlijk ook."
 Mark gaat op de grond zitten. „Al met al is het maar een vreemde Hemelvaartsdag," zegt hij berustend.

79

7. De ontknoping

„Ik wil iets doen," zegt Rudi ongeduldig. „Als de politie komt, roepen ze hulp troepen op en dan zijn wij meteen uitgeschakeld. Je zult zien dat wij rustig in het motel mogen gaan zitten, tot alles achter de rug is. Ik wil nog steeds met de bewijzen komen dat wij onschuldig zijn aan die diefstal in de Salvatorkerk. Kunnen we niet naar de Goorsteeg gaan? Nú is die man niet thuis. Geloof maar dat hij zó door de politie wordt ingerekend. Hij mag zich dan een poosje kunnen verstoppen tussen de struiken, hij móet of de hei, of de snelweg oversteken, en dan is hij erbij. En dan moeten wij kunnen zeggen dat hij collecteschalen in zijn huis heeft. Toe nou!" dringt Rudi aan.
 Nico aarzelt. Hij is zijn angst nog niet helemaal kwijt. Nú zijn ze tenminste veilig. „'t Is te ver lopen," protesteert hij zwak.
 „Dan op de fiets," houdt Rudi vol. „Is er hier een fiets?"
 De pompbediende knikt. „Buiten, tegen de achterwand, staan een fiets en een bromfiets. Je mag kiezen."
 „De bromfiets!" juicht Rudi. „Nico, jij bent handig genoeg."
 Nico schudt zijn hoofd. „Dan moeten we over de grote weg en je weet niet van welke kant de politie komt. Op de fiets kun je het pad langs de hei nemen."
 Rudi is al buiten. De bromfiets, die vooraan staat, zet hij tegen een boom. „De laatste etappe," zegt hij. „Op naar de Goorsteeg!"
 Over het gezicht van de man tussen de struiken glijdt een voldane grijns. Je zult zo maar een bromfiets voor je neus krijgen.

„Mark, ik hoop niet dat je het erg vindt, maar we schieten vlugger op zonder jou. Bovendien moet er iemand achterblijven

80

om de pompbediende te beschermen. Wil jij dat doen?"

„Best,” zegt Mark gewillig.

„En niet te veel loslaten als de politie komt, hoor! Ze hoeven nu nog niet te weten waar we naar toe zijn.”

„Kijken jullie maar uit,” zegt Mark bezorgd. „Je weet nooit waar die vent zit, en wat hij in zijn schild voert.” Dan trekt hij zich met de pompbediende terug in het kantoorje van het tankstation. De deur doen ze zorgvuldig op slot. Door het zijraam tuurt Mark de jongens na, die eerst een eindje langs de grote weg fietsen en dan rechtsaf slaan, de hei op. Hij blijft uitkijken. Nu moet de politie toch gauw komen. Hij hoopt maar dat het niet zo lang duurt. Avonturen zijn best. Maar als Nico er niet is om de leiding te nemen, voelt hij zich niet zo erg zeker.

Wat moet hij nu straks zeggen? Ze vragen natuurlijk waar de beide jongens zijn.

„Niet aan de politie vertellen dat ze op de fiets weg zijn,” zegt hij tegen de pompbediende. „We zijn iets aan het opsporen. 't Is allemaal zo safe als wat. Maar de politie denkt dat we nog op de kleuterschool zijn, en dat is beslist niet zo.”

De pompbediende vindt het best. Al was het niet safe, dan zou hij nog zwijgen op verzoek van Mark, die immers zijn leven gered heeft.

En dan rijdt de witte Volkswagen voor, met agent Voskamp aan het stuur. Een andere agent zit naast hem. Achter de Volkswagen stopt een blauwe overvalwagen, ook met twee agenten erin. De pompbediende doet de deur open en laat twee agenten binnen. Twee blijven buiten wachten. „Vertellen,” zegt agent Voskamp. „En doe het zo kort mogelijk.” Als de pompbediende ademloos een verslag begint, valt de agent hem in de rede. „Stop, ik zal wel vragen stellen. U werd dus bedreigd en Mark bracht redding. Mark, hoe kom je hier?”

„Nou, we moesten natuurlijk naar het bureau, dat had u gezegd. Maar 't was zo'n eind om te lopen, we dachten dat we op deze weg misschien een lift zouden krijgen. En toen zagen we opeens

81

„Welke kant ging die man op?”

Ze wijzen. „Daar, de struiken in. Toen kon je hem al gauw niet meer zien.”

„Hm, die is natuurlijk hier al ver vandaan. We moesten de speurhond maar zien te krijgen. Bergema, bel jij het bureau even? Neem ook het nummer van die auto op en informeer wie de eigenaar is.”

Als dat gebeurd is, verkennen de vier agenten de omgeving. Ze zoeken naar sporen. Ze kijken of er papieren in de auto zijn, of iets anders, dat aanwijzingen geeft. Mark dreunt nieuwsgierig achter ze aan. Als ze aan de achterkant van het gebouwje komen, staat hij opeens hevig geschrokken stil. Hij wordt beurtelings rood en bleek.

„Wat heb je?” vraagt agent Voskamp.

„De bromfiets,” stamelt Mark. „Hier stond een bromfiets, en die

83

een man die in een auto zich zat te vernommen. Dat was natuurlijk geen zuivere koffie. Toen is Nico u gaan opbellen. Rudi heeft de auto lek gemaakt, enne, ik heb hem gered,” besluit Mark bescheiden.

Een nauw merkbaar glimlachje speelt om de mond van agent Voskamp. „Dus u werd bedreigd. Hoe heet u eigenlijk?”

„Daan Brinkers,” antwoordt de pompbediende.

„Mooi, en wat zei die man?”

„Hij kwam binnen, richtte een pistool op me en zei: „Geef onmiddellijk al het geld dat er in kas is, als je tenminste niet wilt dat er rare dingen gebeuren. Terwijl jij het opzoekt, zal ik ervoor zorgen dat je voorlopig niet kunt opbellen. Hij wou natuurlijk de telefoon kapotmaken. Maar toen kwam Mark binnen. Die vertelde dat de politie er aan kwam, want dat er een ongeluk gebeurd was.”

„Wat voor ongeluk?”

Mark licht een beetje schuldig en zuigt op zijn duim om aan te tonen waar het ongeluk vandaan kwam.

Daan vertelt verder. „Toen die man hoorde dat de politie in de buurt was, is hij er als een haas vandoor gegaan. Eerst probeerde hij de auto, maar de band was lek. En toen holde hij de struiken in.”

„Signaleren?” vraagt de agent.

Vaag beschrijven de jongens de man. „Had hij een hangend oog?”

Mark laat voor alle zekerheid de beantwoording aan Daan over. „Ik weet het niet,” zegt die. „Hij had een heel donkere zonnebril op. Je kon van zijn ogen niets zien. En de snor die hij had was aangeplakt, dat hebben de jongens gezien.”

Scherp kijkt de agent Mark aan. En dan komt de gevreesde vraag. „Waar zijn je vrienden?”

Mark krijgt een ingeving. „Zoeken,” zegt hij, bijna triomfante-lijk.

't Is nog waar ook, maar anders dan de agent denkt.

82

is nu weg. Dat... die... dat moet die man gedaan hebben.”

„Moet je daar zo van schrikken? Hij was toch niet van jou?”

Mark likt langs z'n droge lippen. Hij ziet het voor zich: Nico en Rudi in dat huis aan de Goorsteeg, er niet op verdacht dat die man zal komen.

„De... de jongens zijn op de fiets weg,” hakkelt hij. „Misschien is hij ze achterna.”

„Waarheen?” vraagt de agent ongeduldig.

„Ik mag het niet verraden!” jammert Mark. Tegelijk weet hij dat dit niet het goede woord is.

Agent Voskamp schudt hem driftig heen en weer. „Zijn ze naar de Goorsteeg?”

Stom knikt Mark. Er glijdt een ongelovige trek over het gezicht van de agent. „Dus toch,” zegt hij teleurgesteld. „Was het die man met dat vreemde oog?”

Weer knikt Mark. „Sukkels zijn jullie!” raast de agent. „Avonturiers, dievenspui, maar sukkels het meest van al. Instappen, en zo gauw mogelijk naar de Goorsteeg. Vooruit, jij achterin.” Mark krijgt een duw.

„En ik?” vraagt de pompbediende benauwd.

„U gaat naar binnen en doet de deur op slot. Dan belt u het politiebureau en brengt ze daar op de hoogte. Speurhond naar de Goorsteeg laten sturen, hoewel het misschien niet meer nodig is.”

Achter elkaar scheuren ze weg: de witte politieauto en de blauwe overvalwagen.

Zo hard als hij durft, rijdt Nico over het hobbelige zandpad. Rudi zit achterop. Franse woordjes komen er dit keer niet aan te pas. „Wat doen we nu als we werkelijk gestolen dingen zien staan?”

„Weet niet,” hijgt Nico. „Misschien in dat cafeetje de politie opbellen dat we de buit gevonden hebben.”

ONDANKS ALLE spanning schiet Rudi in de lach. „Als er nog maar

84

agenten overgebleven zijn op het bureau. Na dat alarmerende bericht van jou, zijn ze natuurlijk allemaal weggestoven. Heb je gezegd dat het om die knipoog ging?"

„Nee, niet eens aan gedacht. Achteraf maar goed ook. Nu kunnen we op ons gemak de boel nakijken. Die man mag hard kunnen lopen, hij zal toch knap zijn als hij ons voor blijft. Weet jij precies hoe we moeten?"

„Nee, zo niet. Dan kom je bij Simon uit. Links aanhouden."

„Mooi, nou even je mond dicht. Dan doe ik er nog een schepje bovenop."

„Zal ik eens rijden?" biedt Rudi aan.

„Nee, laat maar. Die kar is voor mij eigenlijk al te hoog."

„Nu een leuke band," huivert Rudi.

„Jó, zit het niet uit te lokken!"

Eenmaal op de harde weg gekomen gaat het nog harder. Eindelijk zien ze de Goorsteeg voor zich liggen, vrijwel verlaten. Alleen heel in de verte rijdt een bromfiets, die moeiteloos voortzeilt. Langs Nico heen ziet Rudi de vage gestalte vager worden. „He," zucht hij, „had jij toch maar die bromfiets genomen. Dan waren we er al lang geweest."

Ja, had hij maar...

Bij de bocht van de weg kijken ze onwillekeurig in de sloot. Niets meer te zien van het drama dat zich hier heeft afgespeeld. „Wat beleven we toch veel," peinst Rudi hardop. „'t Is geen wonder dat het huiswerk er wel eens bij inschiet."

Zonder moeite vinden ze de dwarsweg, en daaraan het vervalende boerderijtje. Nou, vervallen is het! 't Lijkt wel, of er in het midden een knik zit en de twee helften vermoed tegen elkaar leunen. Gore gordijnen hangen voor de vuile ramen. Onkruid en gras groeien tussen de stenen van het pad dat naar de deur voert.

„Een huishoudster is hier vast niet," merkt Rudi op.

Nico snuift. „Vreemd," zegt hij, „het ruikt hier naar benzine."

De bel ontbreekt. Voor alle zekerheid kloppen ze aan. Maar

83

Maar jullie hebben me geholpen met die bromfiets. En dat die dikkerd niet mocht vertellen waar jullie beengingen was ook prima. Nu hebben we alle tijd." Hij richt het kleine pistool. „Ik zal het goed met jullie maken. Hoogstens in de benen. Jullie moeten niet te gauw achter me aan kunnen komen."

Nico kan zichzelf wel om de oren slaan. Wat een ezels zijn ze geweest om hardop uit te bazuinen wat ze gingen doen, terwijl die man nog in de buurt kon zijn, om van die bromfiets maar te zwijgen. Nu is 't ook duidelijk waarom het naar benzine rook toen ze aankwamen.

„Hooft u eens," zegt hij zo rustig mogelijk, „als we beloven regelrecht naar huis te gaan en tegen niemand iets te zeggen, kunt u ons toch wel vrijlaten?"

De man grijnst. „Je denkt zeker dat Japik op zijn achterhoofd

87

alles blijft stil. Heel in de verte roept een grutto zijn naam. Voorzichtig morrelt Nico aan de knop van de deur. „Open," zegt hij verrast. „Dat is een meevaller."

„Of een tegenvaller," vindt Rudi. „Als die man gestolen waar in zijn huis had, zou hij heus de deur wel op slot doen."

Achter elkaar stappen ze naar binnen, toch behoedzaam. Zo maar een vreemd huis ingaan, moet je gewend wezen.

De deur geeft meteen toegang tot de kamer. 't Is er armoedig, vuil en rommelig. Op de kale tafel, vol vlekken en kringen staan een fles en een glas. Er zijn twee stoelen met doorgezakte zittingen. Bedsteedertjes zijn half open en laten een goor nachterverblijf zien. Er hangt een benauwde, onfrisse lucht.

„Wat een keet," zegt Nico. Zorgvuldig doet hij de deur achter zich dicht. En dan kijkt hij ongelovig, verschrikt, ontzet. Achter de deur staat een man. Hün man! Zijn ene oog loert kwaadardig van onder het hangende ooglid en maakt zijn gezicht nog afstotelijker dan het al is. De zonnebril heeft hij afgezet, maar de snor prijkt nog op zijn bovenlip.

„Dat is een verrassing, hè?" teemt de man. „Dat vriendje van jullie heeft me er bijna in laten lopen door me wijs te maken dat er een ongeluk gebeurd was en de politie er aan kwam. Maar jullie hebben het weer goed gemaakt met die bromfiets. Die stond netjes voor me klaar. 'k Wou hier nog een paar dingetjes gaan halen, zie je. Nee, hier blijven. Weet je wat ik hier heb? Een automatisch pistooltje, compleet met geluiddemper. 't Is klein, maar het schiet beter dan het beste jachtgeweer. En ik kan nog goed raken ook. Geen haan die ernaar kraait als hier wat gebeurt. Gaan jullie maar eens netjes op de grond zitten, in die hoek daar, het verst van de deur. Wacht, laat ik die voor alle zekerheid op slot doen. Dan weet ik zeker dat jullie niet onverwacht de benen nemen."

Met een gewoontegebaar legt de man de sleutel op de schoorsteen. Dan gaat de gebarsten stem verder: „Dat jullie hier zo maar naar binnen wandelden moet natuurlijk gestraft worden.

86

gevallen is, hè? Jullie en zwijgen! Lame niet lachen! Nog voor je aan het eind van de Goorsteeg bent, toeteren jullie je heldendaden al rond. dat geef ik je op een briefje. Nee, we nemen eerst een neutje. Dan stellen we jullie een poesje buiten gevecht en dan stoppen we de boel in de tassen van de bromfiets. Beste bromfiets. Tassen en al."

Misselijk van angst houden de jongens de man in de gaten. Omdat hij het wapen in zijn rechterhand heeft, probeert hij met de linker het glas vol te schenken. Onhandig stoot hij ertegen. Het glas krijgt een duwtje, rolt van de tafel en spat op de grond uiteen in honderd kleine stukjes.

„Geef niet," mompelt de man, „we gaan toch weg." Even werpt hij een loerende blik op de jongens, die met bleke gezichten roerloos naast elkaar zitten. Dan trekt hij de muurkast vliegensvlug open om een ander glas te pakken. Nog sneller veert Nico op. Met twee sprongen is hij bij de kast en duwt de deur dicht, zodat de man ertussen gekneld zit. „Ruud," schreeuwt Nico, „maak dat je weg komt! Ga hulp halen."

„Nee," zegt Rudi verbeten, „ik laat je niet alleen met die vent. Je kunt hem nooit houden."

„Doe dan in elk geval de deur van het slot."

Rudi grist de sleutel van de schoorsteen en smijt de deur wijd open.

„Roepen," zegt hij. En terwijl ze samen de kastdeur tegenhouden, schreeuwen ze uit alle macht: „Help, help!"

Zolang de deur het houdt, zijn ze veilig. Als de man los weet te komen, schiet hij hen allebei neer, daarvan zijn ze overtuigd. Hoelang zal die deur het houden? Een wrakke deur in een oud, verwaarloosd huis? De man gromt van ingehouden woede. Een woede die hem kracht geeft. Hij kromt zijn rug en zet zich af tegen de planken in de kast. De jongens voelen hoe de deur doorbuigt. Nadert daar een auto? Hoewel ze beseffen nooit boven het geluid van een motor uit te kunnen komen, schreeuwen ze zich hees. Dan barst de kastdeur krazend uit elkaar. De

88

man en de jongens tuimelen over de grond. Toch verloren? Maar tot onuitsprekelijke opluchting van de jongens stopt met piepende remmen een auto voor het huis. Twee agenten springen naar buiten, staan even later in de kamer en uit de wirwar van armen en benen kunnen ze de man halen, die zo'n goeie bekende van ze is. Mark staat erbij en zwaait van louter opwindend z'n armen rond. Nico krabbelt overeind. „Pas op!” gilt hij, „hij is gewapend!” Het wapen blijkt op de bodem van de kast gevallen te zijn. Agent Voskamp bukt zich en steekt met een verstolen glimlach een klappertjespistool in zijn zak. De agenten uit de overvalwagen zijn inmiddels ook binnengekomen en terwijl één de wacht houdt bij de arrestant, doorzoeken de anderen het huis. Triomfantelijk komen ze aansjouwende met een kartonnen doos, vol voorwerpen die waarschijnlijk van diefstal afkomstig zijn, onder andere twee collecteschalen.

„Je bent er leuk bij,” zegt agent Voskamp.
De man grijnst brutaal. „Als u even later gekomen was, had ik op mijn onderduikadres gezeten,” zegt hij luchtig. „Die knapies hebben me een beetje opgehouden. Pech gehad. Volgende keer beter.”

„Voorlopig komt er geen volgende keer,” waarschuwt de agent. „Daarvoor is je strafregister te lang. Inbraak, diefstal... die auto zal ook wel geen zuivere koffie zijn...” En dat je minderjarige jongens op het slechte pad hebt gebracht, zal je zwaar aangerekend worden.”

De man kijkt verbaasd van de agent naar de jongens. „Ik heb niks op het slechte pad gebracht,” verdedigt hij zich verontwaardigd. „Ik kan heus mijn eigen boontjes wel doppen, en ik ben geen leidster van de kleuterschool. Die apen hebben me alleen dwarsgezet.”

Nu is het de beurt van de agent om verbaasd te kijken. Zijn ze dan toch onschuldig? „Waarom deden jullie dan zo geheimzinnig en wat voerden jullie uit in cafeetjes en hier in de Goorsteeg?”

89

„Hem opsporen,” zegt Nico, met een knikje naar de man. „We hadden hem die middag in de Salvatorkerk gezien en we dachten wel dat hij die spullen gestolen had.”

„Maar waarom vertelden jullie dat dan niet, toen jullie op het bureau moesten komen?”

„Nou, eerst waren we die man vergeten. En toen hij ons weer te binnen schoot, waren we kwaad, omdat we onschuldig verdacht werden. We wilden de zaak zelf oplossen.”

De agent schudt zijn hoofd. „Houden jullie je maar liever bij je sommen,” zegt hij. „Maar we praten nog wel verder, eerst allemaal naar het bureau.”

De man gaat in de overvalwagen. Fiets en bromfiets worden ingeladen. Agent Voskamp schuift achter het stuur van de Volkswagen. „Jullie tweeën achterin,” zegt hij tegen Nico en Rudi. „Die dikkerd hier naast mij.”

„Had u niet gedacht, hè, dat u ons weer terug zou rijden,” glundert Mark.

„Inderdaad,” geeft de agent toe. „Maar 't is een koud kunstje om jullie zaterdagmiddag weer ergens af te zetten, en dan op een meer strategisch punt.”

Mark lacht zorgeloos. „Dan wachten we tot er een vliegtuig overkomt en we geven noodsignalen. Of nee, we steken de hei in brand en dan rijden we met de brandweer mee.”

De agent glimlacht. „Daar kan ik niet tegenop,” zegt hij. „Ik zal een andere straf moeten bedenken.”

„Straf,” zegt Mark verontwaardigd, „u bedoelt een medaille van het heldenfonds. Ik heb die pompbediende het leven gered, is het niet, jongens?”

„Zo is het,” bevestigt Rudi. „En wij hebben in de Goorsteeg een oude man van de verdrinkingsdood gered.”

Dat is nieuw voor Mark, en een beetje jaloers luistert hij naar het verslag van de opwindende gebeurtenis. Nico zegt niet veel. Hij is intens dankbaar dat alles zo goed is afgelopen.

Op het bureau moeten ze alles vertellen, van de vleermuizen-

90

vangst af. En nu hoeven ze niets meer achter te houden. De strenge rechercheur is er niet en agent Voskamp laat al zijn lachrimpeltjes zien. Toch is hij ook ernstig. „Jongens,” zegt hij, „wat jullie gedaan hebben mag dan erg avontuurlijk zijn, het was ook gevaarlijk. Misdadigers opsporen is geen kinderkwerk. We loerden al lang op deze man. De politie is geen korps van kleine jongens. We weten echt wel wanneer we moeten toeslaan. Als het op jullie weg geplaatst wordt, zoals bij dat tankstation, waarschuw ons dan. Maar laat de rest aan ons over.”

Dan mogen ze naar huis om daar het hele verhaal nog eens te vertellen en nog eens welgemeende waarschuwingen aan te horen.

De volgende morgen op school blijkt meneer Jonker al op de hoogte. „En dat allemaal het gevolg van een les over vleermuizen,” zegt hij. „De volgende week behandel ik de torenkraai. 't Is maar dat jullie het weten.”

91

INHOUD

1. De vleermuizenvangst	7
2. Onder verdenking	18
3. Het onderzoek begint	28
4. Een verjaardag en een avontuur	37
5. De verdwenen proefwerken	53
6. Een vreemde Hemelvaartsdag	66
7. De ontknoping	80